

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY

KALİTE YÖNETİMİ REHBERİ

Sürüm 1.3
OCAK 2020
ANKARA

İçindekiler

TANIMLAR-KISALTMALAR.....	5
1. KALİTE POLİTİKASI	7
2. EĞİTİM-ÖĞRETİMDE KALİTE YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI VE UYGULAMALARI	7
2.1 Öğrenci Kabulü.....	7
2.1.1 Lisans Öğrencileri.....	7
2.1.2 Lisansüstü öğrenciler	8
2.1.3 Yeni Öğrencilere Sunulan Hizmetler	8
2.1.4 Yatay Geçiş / ÖİDB	8
2.2 Program Geliştirme ve İzleme	8
2.2.1 Programların Tasarımı ve Onayı.....	9
2.2.2 Programların Eğitim Amaçları, Yeterlikleri ve Kazanımları	9
2.2.3 Programların Sürekli İzlenmesi ve Güncellenmesi.....	9
2.3 Öğrencilerin Değerlendirilmesi ve Başarılarının Takibi.....	10
2.4 Öğrenci Geri Bildirim Süreci.....	11
2.5 Öğrencilerin Yönetime Katılımı	11
2.6 İngilizce Eğitimi.....	11
2.6.1 Temel İngilizce Bölümü.....	12
2.6.2 Modern Diller Bölümü.....	12
2.7 Eğitim-Öğretim Destek Hizmetleri.....	13
2.7.1 Öğrenme ve Öğrenci Gelişim Merkezi (ÖGEM).....	13
2.7.2 Akademik Gelişim Programı (AGEP)	13
2.7.2 Engelsiz ODTÜ Birimi	14
2.7.4 YDYO - Akademik Yazı Merkezi	14
2.8 Öğretim Üyesi Atama ve Yükseltme Sürecindeki Kalite Güvence Mekanizmaları	14
2.9 Akademik Danışmanlık ve Rehberlik Kalite Güvence Mekanizmaları	15
3. ARAŞTIRMA - GELİŞTİRMEDE KALİTE YÖNETİMİ YAKLAŞIMI VE UYGULAMALARI .	15
3.1 Araştırmada Kalite Politikamız.....	15
3.2 Araştırma Yönetimi	15
3.2.1 Organizasyon Şeması.....	15
3.3 Araştırma Altyapısı ve Sürdürülebilirlik.....	16
3.4 Araştırmada Kalite Yönetimi Süreçleri.....	17
3.4.1 Dış Destekli Projeler	17

3.4.2	Kalkınma Bakanlığı Projeleri.....	17
3.4.3	BAP Projeleri	17
3.4.4	Döner Sermaye Projeleri.....	18
3.4.5	Emanet Hesap	18
3.4.6	Araştırma ve Uygulama Merkezleri.....	18
3.4.7	MİGEP	18
3.4.8	SAYP	19
3.4.9	DOSAP	19
3.4.10	ÖYP.....	19
3.4.11	TTO.....	19
3.5	Araştırma Kalitesinin İzlenmesi ve İyileştirilmesi.....	20
3.5.2	Araştırma Kalitesinin İzlenmesi.....	20
3.5.3	Araştırma Kalitesinin İyileştirilmesi.....	21
4.	TOPLUMA HİZMETTE KALİTE YÖNETİMİ YAKLAŞIMI VE UYGULAMALARI.....	22
4.1	Toplum ve Bilim Merkezi (TBM)	22
4.1.1	Bilim ve Teknoloji Koleksiyonu Sergi Alanı (BTKSA).....	23
4.1.2	Topluma Erişim Etkinlikleri	23
4.1.3	Toplumsal Hizmet Etkinlikleri.....	23
4.1.4	Topluma Hizmet Faaliyetlerine Katılımın Sürdürülebilirliği.....	24
4.1.5	Topluma Hizmet Faaliyetlerinin Mali Sürdürülebilirliği	24
4.2	Bilim İletişimi Grubu (ODTÜ-BiG)	25
4.3	Lise Yaz Bilim Kampları	26
4.4	ODTÜ-BİLTEMME Merkezi	27
4.5	Açık Dersler.....	27
4.6	Öğrenci Topluluklarının Sosyal Sorumluluk Projeleri	28
4.7	Sağlık ve Çevre Bilinci Konusunda Yapılan Topluma Hizmet Faaliyetleri	28
4.8	Toplum Ruh Sağlığına Yönelik Topluma Hizmet Faaliyetleri	28
5.	KURUMSAL GELİŞİMDE KALİTE YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI VE UYGULAMALARI	29
5.1	Organizasyonel Yapı.....	29
5.1.1	Kalite Organizasyonu.....	29
5.2	Sürekli ve Sistemik İyileştirme	31
5.2.1	Planlama.....	34
5.2.2	Uygulama.....	35

5.2.3	İzleme, Ölçme ve Değerlendirme	35
5.2.4	Önlem Alma	37
5.3	Kalite Standartları ve Ödül Modelleri ile Uyum.....	37
5.3.1	Akademik ve İdari Birimlerin Kalite Standartlarına Uyumu	37
5.4	Paydaş İlişkileri.....	39
5.4.1	Kurumsal Mekanizmalar	39
5.4.2	Gerektiğinde Kullanılan Mekanizmalar	39
5.3	Kaynakların Yönetimi.....	39
5.3.1	İnsan Kaynaklarının Yönetimi	39
5.5.2	Mali Kaynakların Yönetimi	41
5.3.2	Bilgi Kaynaklarının Yönetimi	41
5.5.4	Yönetimin Etkinliği ve Hesap Verebilirliği	42

TANIMLAR-KISALTMALAR

ABET	Accreditation Board for Engineering and Technology
ADEK	Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Kurulu
AGEP	Akademik Gelişim Programı
AKTS	Avrupa Kredi Transfer Sistemi
APK	Araştırma Politikaları Komisyonu
BAP	Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi
BAP Projesi	Ödeneği hazine yardımı ve üniversitenin öz gelirlerinden oluşan araştırma-geliştirme projeleri
BGYS	Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi
BİDB	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı
BİG	Bilgi İletişim Grubu
BİLTEM	Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
BSPK	Birim Stratejik Planlama Komitesi
BTKSA	Bilim ve Teknoloji Koleksiyonu Sergi Alanı
DDP	Dış Destekli Proje
DOSAP	Doktora Sonrası Araştırmacı Programı
DSİM	Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü
EADB	Enstitü Anabilim Dalı
EFQM	European Foundation for Quality Management
EÖS	Etkili Öğretim Seminerleri
EMI	İngilizce Dilinde Eğitim
EUA	Avrupa Üniversite Birliği (<i>European Universities Association</i>)
İGEP	İdari Personel Gelişim Programı
İLKYAR	İlköğretim Okullarına Yardım Vakfı
İYS	İngilizce Yeterlik Sınavı
KGPO	Kurumsal Gelişim ve Planlama Ofisi
LODOS	Lösemi, Otizm, Down Sendromu ve Serebral Palsi
LYS	Lisans Yerleştirme Sınavı
MDB	Modern Diller Eğitimi Bölümü
MOOC	Dersler Kitleleşik Açık Çevrimiçi Ders (<i>Massive Open Online Course</i>)
ODTÜ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
ÖİDB	Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı
ÖGEM	Öğrenme ve Öğretmeyi Geliştirme Merkezi
ÖTK	Öğrenci Temsilcileri Konseyi
ÖYP	Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı

PÇ	Program Çıktıları
PEA	Program Eğitim Amaçları
PDO	Proje Destek Ofisi
PGO	Proje Geliştirme Ofisi
PUKÖ	Planla-Uygula-Kontrol Et- Önlem Al
PYO	Proje Yürütme Ofisi
SGDB	Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
SPAK	Stratejik Plan Alan Komiteleri
SYBP	Stratejik Yönetim ve Planlama Birimi
TBM	Toplum Bilim Merkezi
TBS	Taşıt Yönetim Bilgi Sistemi
TİB	Temel İngilizce Bölümü
TPYDO	Teknokent Proje Yönetim ve Danışmanlık Ofisi
TTO	Teknoloji Transfer Ofisi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TYYÇ	Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi
URAP	Akademik Performansa Göre Üniversite Sıralaması (<i>University Ranking by Academic Performance</i>)
ÜSPDE	Üniversite Stratejik Plan Destek Ekibi
ÜSPK	Üniversite Stratejik Plan Kurulu
YDYO	Yabancı Diller Yüksek Okulu
YGS	Yükseköğretime Geçiş Sınavı
YÖGEP	Yönetici Gelişim Programı
YÖK	Yüksek Öğretim Kurulu

1. KALİTE POLİTİKASI

ODTÜ, tüm akademik program ve hizmetlerini örnek ve öncü bir eğitim kurumu olarak yerine getirirken aşağıdaki kalite ilkelerini benimser:

1. Üniversitenin etkinliklerinin; misyonu, vizyonu ve amaçları ile uyumlu olması,
2. Sürekli ve sistematik değerlendirme ile öğrenen bir kurum olma,
3. Akademik ve bunu destekleyen idari faaliyetlerini telafi edici yaklaşımdan ziyade önleyici yaklaşım ile iyileştirme,
4. Akreditasyon, kurum içi ve dışı değerlendirme gibi mekanizmalarla akademik ve idari faaliyetleri periyodik gözden geçirme ve iyileştirme,
5. Tüm kaynakları, kararlarını veri ve bilgiye dayalı vererek verimli, etkin ve etkili kullanma,
6. Üniversitenin tüm paydaşlarının planlama, uygulama, değerlendirme ve önlem alma süreçlerine katılımını sağlama, onlarla etkili iletişim ve işbirliği içinde olma,
7. Tüm çalışanları ve öğrencilerini dâhil ederek birlikte çalışma, çatışma yönetimi ve uzlaşma kültürünü besleme,
8. İnsan kaynaklarının yetkinliğini ve motivasyonunu güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı sunarak koruma ve artırma,
9. Kalite yönetimi ve uzmanlık alanlarında uluslararası kabul görmüş standartlardan yararlanma.

2. EĞİTİM-ÖĞRETİMDE KALİTE YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI VE UYGULAMALARI

Eğitim ve öğretim kalitesi alanında Üniversitemizin temel yaklaşımları ve mevcut mekanizmaları vurgulanarak, bu alandaki kalite yaklaşımımız bu kısımda ele alınmaktadır.

2.1 Öğrenci Kabulü

Bu bölümde üniversitemizin lisans ve lisansüstü programlarına yerleştirme süreçleri anlatılmaktadır.

2.1.1 Lisans Öğrencileri

Ulusal ve uluslararası öğrenci kontenjanları bölümler tarafından önerilir ve Üniversite Senatosu tarafından onaylanarak YÖK'e iletilir. Uluslararası öğrenci kabul sürecinde Üniversite Senatosunca belirlenen ve YÖK onayı alınan uluslararası sınavlar, 60 farklı ülke için diploma puanları ve ülke üniversite giriş sınavları kullanılır. T.C. uyruklu öğrenciler Üniversitemize Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan YGS ve LYS sınavları ile yerleştirilirler. Uluslararası öğrenciler için kriterler ve kontenjanlar YÖK'ün ve Üniversitenin web sayfasında başvurular öncesinde ilan edilir.

Ülkelere bağlı minimum öğrenci kabul koşulları düzenli olarak değerlendirilir. Ankara ve Kuzey Kıbrıs Kampüsleri ilgili kurulları önerilerde ve değerlendirmelerde bulunur.

Çeşitli uluslararası kaynaklardan yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda uygun görüldüğü durumlarda kriterler Senato tarafından değiştirilir/güncellenir. Her yıl Ocak-Şubat aylarında Ankara ve Kuzey Kıbrıs Kampüslerinin bir araya gelerek yaptıkları değerlendirme toplantısı sonucunda kriterlerde ve süreçte değişiklik ve güncellemeler yapılır. Kuzey Kıbrıs

Kampüsü değişiklikler hakkında daha aktif rol oynayarak Ankara Kampüsüne önerilerde bulunmaktadır. Belirlenen kriterlere göre o kriterle başvuran öğrencilerden kontenjan dahilinde en başarılıları kabul edilir. Her yıl kabul edilen sınav sistemleri değiştikçe kriterler de gözden geçirilir ve uygun değişiklikler yapılır.

2.1.2 Lisansüstü öğrenciler

Başvuru süreci öncesinde Enstitüler tarafından Enstitü Anabilim Dalı (EABD) Başkanlıklarından (EABD) başvuru kriterlerini gözden geçirmeleri ve kriterlerde değişik yapılacaksa bildirmeleri istenir. Enstitülere iletilen başvuru kriterleri enstitülerce değerlendirilir ve web sayfalarında duyurulur.

Başvuru tarihleri içinde aday öğrenciler başvurularını elektronik ortamda gerçekleştirir. Başvuru süresi bitiminde başvurular, Enstitülerde ilgili personel tarafından kriterlere uygunluğu incelendikten sonra EABD başkanlığına iletilir. EABD’lerde önceden belirlenen kriterlere göre değerlendirme süreci tamamlandıktan sonra çoğu bölümde yüz yüze görüşme yapılarak, her öğrenci için kabul, ret veya bilimsel hazırlık statüsü belirlenerek enstitülere bildirilir.

Uygulamada çıkan aksaklıklar varsa Enstitüler, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı (ÖİDB) ve Bilgi İşlem Daire Başkanlığı konuyu değerlendirir ve iyileştirme önerilerini belirler.

2.1.3 Yeni Öğrencilere Sunulan Hizmetler

Üniversite Uyum Programları:

Öğrencilerin üniversite yaşamına uyumlarını kolaylaştırmak için periyodik olarak aşağıdaki programlar düzenlenir, öğrenci ihtiyaçlarına göre yeni programlar eklenebilir:

- Üniversite Yaşamına Uyum Programı
- Uluslararası Öğrenci Mentorluk Programı (New International Student Mentoring Program)
- Yeni Uluslararası Öğrenci Mentorluk Programı (New International Student Mentoring Program)

2.1.4 Yatay Geçiş / ÖİDB

Yatay geçiş için fakültelerden iletilen kriterler ve kontenjanlar, YÖK Ek Madde-1 Uygulama İlkeleri kapsamında yatay geçişler için YÖK’ün belirlediği başvuru tarihleri öncesinde başvurulara ilişkin duyuru ÖİDB web sayfasında duyurulur.

Bölmeler yatay geçiş ve YÖK Ek Madde-1 Uygulama İlkeleri kapsamında yatay geçişle gelen öğrencilerin yeterli başarıyı gösteremediği konusunda geri dönüş bildirir. Yatay geçiş yönergesinin gözden geçirilerek başarı oranını arttırmaya yönelik başvuru kriterleri belirlenir ve güncellenen yönerge Senato tarafından onaylanır.

2.2 Program Geliştirme ve İzleme

Bu başlık altında, üniversitemizde takip edilen program geliştirme süreçleri ve var olan programların kalite açısından takibi açıklanmaktadır.

2.2.1 Programların Tasarımı ve Onayı

Üniversitemizde eğitim programlarının tasarımı ve onayı için tanımlanmış süreçler bulunmaktadır ve elektronik olarak yayınlanır. Yeni bir program önerisi bu süreçlerden geçtikten sonra Yükseköğretim Kuruluna (YÖK) önerilir.

Uygulamada olan bir program ya da ders için düzenli aralıklarla değerlendirmeler yapılır. Ayrıca paydaş görüşleri, mevzuat değişiklikleri, güncelleme gereksinimleri gibi nedenlerle de değişiklik gereksinimi doğabilir. Bu öneri bölüm/program içi komisyonlar tarafından değerlendirildikten ve uygun görüldükten sonra bölüm akademik kurulu ve fakülte / enstitü kurullarında değerlendirilerek onaylanır. Gerekli durumda Üniversite Yönetim Kurulu ya da Senato'nun onayına sunulur.

2.2.2 Programların Eğitim Amaçları, Yeterlikleri ve Kazanımları

Lisans ve Lisansüstü Eğitim Programlarının Program Eğitim Amaçları (PEA)" ve "Program Çıktıları (PÇ)"nın hazırlanmasında aşağıdaki planlama ve uygulama süreçleri izlenir.

Programlar mezun yetkinliklerini, TYYÇ'yi ve paydaş görüşlerini dikkate alarak, Öğrenme ve Öğretmeyi Geliştirme Merkezi (ÖGEM) ile koordinasyon halinde "Program Eğitim Amaçları" ve "Program Çıktıları"nın hazırlar. Türkçe ve İngilizce olarak <http://egitim.metu.edu.tr> adresinde yayınlanır. PEA ve PÇ programın dersleri ile ilişkilendirilir ve eğitim bu kavramlarla uyumlu şekilde yürütülür. Programlar yeni ders içerikleri planlamasında PEA ve PÇ kapsamında ihtiyaç tespiti ve gerekçelendirme yaparlar. Gerekçelendirilen değişiklikler konusunda yine paydaşlarla iletişim içinde olarak ve olması gereken mezun yetkinlikleri değerlendirilir. Önerilen değerlendirmelerin ve değişikliklerin uygun görülmesi durumunda planlama aşamasında izlenen yol izlenerek güncellemeler yapılır.

Üniversitemizde lisans programları ortak çıktıları üniversitenin bölüm ve birimlerini temsil eden katılımcılardan oluşan Eğitim Planlama Komisyonu çalışmaları çerçevesinde belirlenmektedir. Bu kapsamda aşağıdaki süreçler izlenmektedir:

- Kapsamlı alan yayın taraması (Ulusal ve uluslararası alan yayın, YÖK Türkiye Yüksek Öğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) Lisans eğitimi yeterlilikleri, Bologna süreci lisans yeterlilikleri, vb.) yapılır. ODTÜ'de yapılan araştırma sonuçları incelenir, (Mezun yetkinlikleri çalışması, üniversite yaşamı çalışması, vb.) gerçekleştirilir.
- Oluşturulan Lisans Programları Ortak Çıktıları web sayfasında yayınlanır.
- Lisans programları ortak çıktıları belli aralıkla gözden geçirilir.
- PEA ve PÇ gözden geçirildikçe, ortak çıktılar da güncellenir.

2.2.3 Programların Sürekli İzlenmesi ve Güncellenmesi

Üniversitemizde eğitim-öğretim programlarının izlenmesi konusunda birinci seviyede sorumlu birim, bölümler ya da programların kendileridir. Bazı bölümlerin eğitim programları saygın kuruluşlar tarafından akredite edilmiştir. Bunlar:

2.2.3.1 Akademik Birimlerin Akreditasyonu

- **Mühendislik Fakültesi:** 1994 yılında, Türkiye’de ABET tarafından akredite edilen ilk bölümler olan Kimya Mühendisliği ve Maden Mühendisliği bölümleriyle başlanan süreç, mevcut durumda 13 lisans programını kapsayacak şekilde genişletilmiştir.
- **İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi:** European Foundation for Quality Management (EFQM) modelini kullanarak yaptığı çalışmalar ve uygulamaları nedeniyle Kasım 2016’da “EFQM Kararlılık Belgesi” almaya hak kazanmıştır.
- **İşletme Bölümü:** 2015 Ocak ayı itibarıyla üyelikle başlanan Association of Advanced Collegiate Schools of Business (AACSB) akreditasyonu süreci ön akreditasyon aşamasındadır.
- **Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü:** Akreditasyon sürecini başlatmak üzere European Association for Public Administration Accreditation (EAPAA) ile çalışmalarına başlamıştır.
- **Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü:** YÖK tarafından psikoloji lisans programlarını akredite etmekle yetkilendirilmiş Türk Psikologlar Derneğine 2013 yılındaki başvurusu sonrası ODTÜ Psikoloji Lisans Programı 21.03.2014 tarihinden başlamak üzere yedi yıllık bir süre için akredite olmuştur.

Programların sürekli izlenmesi ve güncellenmesi süreçleri kapsamında, ÖGEM tarafından tüm programları kapsayacak şekilde Ders İzlenesi Çalışmaları (ODTÜ Syllabus Programı) yürütülmüştür. ODTÜ Syllabus Programının iyileştirilmesine yönelik güncelleme çalışmaları akademik takvimle beraber sürekli iyileştirme anlayışı ile devam etmektedir. Bu doğrultuda, programda yapılan değişiklikler ve programın kullanımı ile ilgili hazırlanan kılavuzlar ÖGEM tarafından güncellenir.

Eğitim-öğretim ortamının geliştirilmesine katkı sağlayacak araştırma çalışmaları belli aralıklarla yapılmaktadır. Bunlardan bazıları aşağıda listelenmektedir.

- Mezun anketi çalışması (10.768 mezunumuza gönderilmiştir),
- Ölçme değerlendirme yöntemleri çalışması (öğretim üyelerinin derslerinde kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesi),
- Akademik danışmanlık sisteminin değerlendirilmesi çalışması (840 öğrenci ve akademik danışman olarak görev yapan 130 öğretim üyesi katılımıyla),
- Öğrenci memnuniyeti araştırması (2011 yılında 1594 ve 2013 yılında ise 884 uluslararası ve Türk öğrenci katılımıyla),
- Üniversite yaşamı araştırması (2011 yılında 1616 uluslararası ve Türk öğrenci için uygulanmıştır) ve
- Özlük bilgi araştırması (yeni gelen öğrenciler için 2009 yılından bu yana uygulanmakta ve raporlanmaktadır).

2.3 Öğrencilerin Değerlendirilmesi ve Başarılarının Takibi

Eğitimde öğrencilerin düzenli değerlendirilmesi ve başarılarının takibi esastır. Derslerin AKTS kredisini belirlemek için gerekli olan ders yükünü hesaplayabilmek için “AKTS İş Yükü Belirleme Anketi Öğrenci Formu” Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanmıştır.

Öte yandan, ABET akreditasyon sistemlerine uyumlu olarak çalışan Mühendislik Fakültesi bölümleri için başarı ölçme ve değerlendirme yöntemleri, hedeflenen öğrenme çıktılarına

ulaşıldığını ölçebilecek şekilde detaylı olarak tasarlanmış ve uygulanmaktadır. Programların yürütülmesinde de öğrencilerin aktif rol almaları, başarılarını ölçme ve değerlendirmesi için çeşitli yöntemler kullanılır.

2.4 Öğrenci Geri Bildirim Süreci

Eğitim programlarına ilişkin en önemli geri bildirim süreci ders değerlendirme anketleridir. Ders Değerlendirme Anketleri 1993 yılından itibaren her akademik dönem sonunda uygulanır. Rektörlük tarafından anketler, optik değerlendirmeyi yapacak olan firmaya iletir. Değerlendirmeler sonunda ilgili çevrimiçi programa işlenir. Kontrollerden sonra ilgili birim yöneticilerinin ve öğretim üyelerinin incelemelerine açılır. Ayrıca öğrencilerin ders ve öğretim üyesi hakkında yazdıkları yorumlar da öğretim üyeleri tarafından görülür. Anketlerden gelen geri bildirimler dersi veren öğretim üyesi, bölüm başkanı ve ilgili dekanlık tarafından gerekli iyileştirmeleri yapabilmek amacıyla incelenir.

Anketlerden gelen geri bildirimler dersi veren öğretim üyesi, bölüm başkanı ve ilgili dekanlık tarafından incelenir. Öğrenciler tarafından iletilen görüşler çerçevesinde ders kapsamında yapılabilecek iyileştirmeler varsa öğretim üyesi tarafından yapılır.

Öğrencilerin üniversite faaliyetlerine katılımını arttıran bir başka mekanizma da üniversitenin web sayfasından herkese açık olan Geribildirim Formudur. Bu form aracılığıyla öğrenciler her türlü konuya ilişkin önerilerini, eleştirilerini, isteklerini veya sorularını üniversite yönetimine iletebilirler.

2.5 Öğrencilerin Yönetime Katılımı

Üniversitemizde lisans ve lisansüstü öğrencilerinin yönetime sistemli olarak katılımı Öğrenci Temsilcileri Konseyi (ÖTK) gerçekleşir.

Ayrıca, güncel sorunlar ve meseleler hakkında bilgilendirme ve görüş alışverişi için Rektörlük düzeyinde "Yönetim Öğrencilerle Buluşuyor" etkinlikleri gerçekleştirilir ve ÖTK temsilcileri ihtiyaç ve sorunları iletmek üzere, talepleri durumunda rektörlük ve dekanlıklar düzeyinde yöneticilerle görüşür.

İletişim kanalları kapsamında elde edilen görüş, öneri ve düzenlemeler ilgili birim yönetimi tarafından değerlendirilir. Uygun görülen düzenlemeler kabul edilerek hayata geçirilir.

2.6 İngilizce Eğitimi

Üniversitemizde İngilizce Eğitimi, Yabancı Diller Yüksek Okulu (YDYO) tarafından sağlanır. YDYO Temel İngilizce Bölümü (TİB) ile İngilizce seviyeleri eğitimleri için yeterli olmayan öğrencilere hazırlık eğitimi ve Modern Diller Eğitimi Bölümü (MDB) ile de bölümlerine geçen öğrencilere akademik İngilizce (ve diğer diller) eğitimi sağlanır.

YDYO bir akademik yılda 5 adet İngilizce Yeterlik Sınavı (İYS) uygular. Sınavın amaçları ve sınavda kullanılacak ölçme-değerlendirme teknikleri, yükseköğretim kurumlarında İngilizce Dilinde Eğitim (EMI) alan yazınına ve iç ve dış paydaşlarla her beş yılda bir yapılan geniş kapsamlı ihtiyaç analizi çalışmalarına göre belirlenir. Bu çalışmalar YDYO Araştırma-Geliştirme Komitesi tarafından yürütülür.

Sınavın amaçları ve sınavda kullanılan ölçme-değerlendirme tekniklerinin geçerliliğini düzenli olarak kontrol edilir, iç ve dış paydaşlarla yapılan ortak çalışmalar ve alan yazın takibi sonucunda, gerekli görüldüğü zaman ve durumlarda değiştirilir ve iyileştirilir. Sınav uygulamalarından sonra detaylı madde analizi yapılır. Maddelerin güçlük düzeyi, ayırt ediciliği ve işlerliği incelenir. Madde güçlük indeksi ve madde ayırtıcılık indeksleri hazırlanır, raporlanır. Geçerliliğini sürdürmediği saptanan soru tipleri, sınavdan çıkarılır. Adayların sınav performansını sağlıklı, tarafsız ve tutarlı bir şekilde değerlendirmek için detaylı planlamalar yapılır ve uygulanır.

Sınav performansının tarafsız ve tutarlı bir şekilde notlandırılmasını garanti altına almak için gerekli değişiklikler ve iyileştirmeler yapılır. Her değerlendirme sürecinde, değerlendiriciler bir eğitmeden geçer.

2.6.1 Temel İngilizce Bölümü

Temel İngilizce Bölümü yapılan ihtiyaç analizleri ışığında, misyonu ve kuruluş amaçları doğrultusunda 15 adet öğrenme çıktısı tanımlamıştır. Bölümde takip edilen programlar bu çıktılar çerçevesinde planlanır. Öğrencilerin başarı durumları, öğrenci ve öğretim elemanlarından gelen geri dönüşler ışığında her eğitim-öğretim yılı sonunda yapılan uyarlamalarla programlar güncellenir.

Temel İngilizce Bölümünde eğitim-öğretim bölüm tarafından hazırlanmış kitap ve materyallerin yanı sıra seçkin yayınevlerinin hazırlanmış olduğu kitap serilerini kullanarak verilir.

Her akademik yılda öğretim elemanları ile ikisi Olağan Genel Kurul olmak üzere altı toplantı yapılır. Bu toplantılarda program, materyal ve sınavlarla ilgili geri bildirim toplanır. Öğrencilerle de belirli aralıklarla toplantılar yapılır. Her iki kanaldan gelen geri bildirimler ışığında ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamak üzere bir sonraki akademik yıl için uygun görülen değişiklikler ve uyarlamalar planlanır. Mesleki gelişim ünitesi öğretim elemanlarının işe alımı sonrasında bir yıllık hizmet içi eğitim sunar. Ayrıca diğer öğretim elemanlarının ihtiyaçları doğrultusunda seminer ve atölye çalışmalarını düzenler.

2.6.2 Modern Diller Bölümü

Modern Diller Bölümü (MDB), tüm bölüm öğrencilerinin almak zorunda oldukları akademik okuma, yazma ve konuşma odaklı servis derslerini vermekle birlikte öğrencilerin kendi tercih ve ihtiyaçları doğrultusunda alabilecekleri gerek İngilizce, gerekse diğer yabancı dillerdeki seçimlik dil derslerini vermekle yükümlüdür.

MDB ders planlarını ve program değişikliklerini, iç ve dış paydaşlardan toplanan veriler ve sektör analizi sonuçlarına bağlı olarak belirler. Toplanan veriler nitel ve nicel analiz, amaç ve hedeflerin belirlenmesi, ders izlencelerinin hazırlanması için kullanılır. Materyal seçimi yapabilmek için mevcut olanaklar ve alternatif seçenekler incelenir. Uygun materyaller seçilir ve temin edilir. Gerekli durumlarda materyal geliştirmesi yaparak program desteklenir. Programda belirlenen hedefler, amaçlar ve materyaller kapsamında sınav içerikleri ve değerlendirme süreçlerine karar verilir.

Öğretim elemanları dönem başında, sonunda ve düzenli aralıklarla dönem boyunca toplanır. Derslerin işleyişi hakkında biçimlendirici sınıf içi değerlendirmeler yapılır, ayrıca dönem sonunda özetleyici değerlendirmeler uygulanır.

Dönem boyunca mesleki gelişim ünitesi öğretim elemanlarının ihtiyaçları doğrultusunda ve gelişen teknolojiyi ve yaklaşımları yakalamak amacıyla eğitici ve geliştirici seminer ve atölye çalışmaları düzenler.

2.7 Eğitim-Öğretim Destek Hizmetleri

Üniversitemiz, eğitim-öğretim ile ilgili hem öğrencilerimize hem öğretim üyelerine bu alanda gerekli desteği sağlamak için gereken güçlü ve geniş kapsamlı destek altyapısını kurmuştur. Bu alt yapıyı oluşturan mekanizmalar aşağıda sıralanmıştır:

2.7.1 Öğrenme ve Öğrenci Gelişim Merkezi (ÖGEM)

Merkezin misyon ve vizyonu doğrultusunda belirlenen amaçları, yapılan ihtiyaç analizi çalışmaları dikkate alınarak yıllık planı hazırlanır ve Merkez yönetim kuruluna sunulur. Planlamada, hizmet verilen tüm grupların (öğretim üye ve görevlileri, araştırma görevlileri, lisans ve lisansüstü öğrencileri) gereksinim ve öncelikleri göz önünde bulundurulur. Bu planın yönetim kurulunda değerlendirilmesinin ardından plana son hali verilir ve her ay için faaliyet planları ve iş takvimi oluşturulur. Merkez personelinin görev dağılımı yapılır. Merkez tarafından sağlanan hizmetler şunlardır:

- Kariyer Gelişim Atölyeleri
- Öğrenci Gelişimini Destekleyici Videolar
- Öğrencilere Yönelik Seminerler
- Bireysel Psikolojik Danışma
- Psiko-Eğitim Grupları
- Akademik Uyarılama Mektubu
- Ders Partnerliği
- Kampüs Oryantasyon Programı

ÖGEM'in faaliyetleri yükseköğretimde eğitim-öğretim konusundaki güncel eğilimler ve araştırmalar doğrultusunda tüm hizmetler altı aylık periyodlar halinde gözden geçirilir, her program değerlendirilir ve gerekli görülen iyileştirmeler gerçekleştirilir.

2.7.2 Akademik Gelişim Programı (AGEP)

Üniversitemiz Rektörlüğü desteği ile Personel Daire Başkanlığı Eğitim Koordinatörlüğü tarafından kuruma yeni başlayan öğretim üyelerinin/görevlilerinin oryantasyonu için yürütülen AGEP, ÖGEM tarafından destek verilen aşağıdaki 4 modülü içermektedir.

- **Etkili Öğretim Seminerleri:** EÖS – tecrübeli öğretim üyelerinin üniversite eğitimi ile ilgili bilgi ve deneyimlerini ihtiyaç duyulabilecek temel bilgiler çerçevesinde mesleğe yeni başlayan öğretim elemanları ile iki gün süren seminerlerle paylaşımları amacıyla yürütülür.
- **Akran Ders Gözlemi ve Değerlendirmesi Uygulaması:** Bir öğretim elemanının, bir diğer öğretim elemanının dersini gözleyerek kullanılan öğretim becerileri hakkında geri bildirim vermesi amacıyla uygulanır.
- **Dönem Ortası Değerlendirmesi:** Öğrencilerden akademik dönemin ortasında dersle ilgili geri bildirim alınması ve öğretim elamanına henüz dönem tamamlanmadan derste

uygulamaları ve öğretimi konusunda gerekli iyileştirmeleri ve geliştirmeleri yapabilmesi amacıyla yürütülür.

- **Kahve Toplantıları:** Yeni öğretim elemanlarının ihtiyaç duyabileceği akademik ve mesleki konularda, ÖGEM yöneticileri ve ÖGEM tarafından davet edilen öğretim üyeleriyle paylaşımda bulunmalarını amacıyla yürütülür.

2.7.2 Engelsiz ODTÜ Birimi

Engelsiz ODTÜ Birimi, üniversitemizde öğrenim gören ve herhangi bir engeli nedeniyle özel ihtiyaçları bulunan öğrencilerin üniversitedeki olanaklara ve hizmetlere eşit erişimlerini sağlamaya ve gelişimlerini destekleyen bir ortam oluşturmaya yönelik çalışmalar yapmakla görevlendirilmiştir.

Engelsiz ODTÜ Birimi, engelli öğrencilerin öğrenimleri sürecince çeşitli alanlardaki ihtiyaçlarını ve karşılaştıkları güçlükleri belirler, belirlenen ihtiyaçların karşılanması ve güçlüklerin ortadan kaldırılması konusunda hizmetler sunarak, değerlendirme yapar. Öğrencilere verilen desteğin yanı sıra, engelli öğrencilerin ihtiyaç duydukları fiziksel, akademik ve sosyal destekler konusunda öğretim elemanlarına, diğer öğrencilere ve çalışanlara yönelik destek hizmetleri geliştirir ve sunar.

2.7.4 YDYO - Akademik Yazı Merkezi

Akademik Yazı Merkezi (AYM) tüm öğretim elemanlarımıza, araştırma görevlilerimize ve lisansüstü öğrencilerimize, İngilizce dilinde bilimsel metin yazma konusunda ücretsiz danışmanlık hizmeti verir. AYM danışmanları, YDYO bünyesinde görev yapan öğretim elemanlarından oluşur. Araştırma makalesi, tez, tez önerisi gibi bilimsel metinlerin yazılması sürecinde yazarlara destek verir.

2.8 Öğretim Üyesi Atama ve Yükseltme Sürecindeki Kalite Güvence Mekanizmaları

Üniversitemiz bölümleri/anabilim dalları tarafından ihtiyaç duyulan kadrolar öğrenci sayısı, öğretim kalitesi, araştırma olanakları ve değişen ihtiyaçlar açısından değerlendirilerek, Rektörlük Makamına bildirilir.

Ayrıca, üniversitemizde, öğretim elemanı yetersizliği ve/veya alanın niteliği gereği Üniversite dışında tecrübesi bulunan öğretim elemanı ihtiyacı nedeniyle, kurum dışından ders vermek üzere öğretim elemanı görevlendirmeleri yapar. Bölüm/anabilim dalı ihtiyacı doğrultusunda, Üniversitemizde ders vermek üzere yapılan başvurular değerlendirilir veya gerekli niteliklere sahip kişilere teklif götürülür. Rektörlük Makamınca uygun görülen kadrolar için Yükseköğretim Kurulu'ndan kadro kullanım izni talep edilir.

Ders bazında istihdam edilen öğretim üyeleri içinse bölümler/anabilim dalları tarafından fakültelere/enstitülere gönderilen görevlendirme talepleri, ilgili Fakülte/Enstitü Yönetim Kurulları tarafından değerlendirilerek uygun görülen görevlendirme talepleri onay için Rektörlük Makamına iletilir ve Rektörlük makamının onayı ile görevlendirmeler yapılır.

ODTÜ Öğretim Üyesi Yükseltme ve Atama Ölçütleri konusundaki sorun ve aksaklıkların tespiti amacıyla oluşturulan komisyon, bölüm ve anabilim dallarından gelen görüşler de dikkate alınarak ilgili Rektör Yardımcısı tarafından Üniversite Yönetime Kurulu'nda sunulur ve sonrasında gerekli görülen iyileştirmeler Senato'da karara bağlanır.

2.9 Akademik Danışmanlık ve Rehberlik Kalite Güvence Mekanizmaları

Lisans ve lisansüstü düzeyinde akademik danışmanlıklar öğretim üyeleri tarafından yüz yüze gerçekleştirilir. Bölüm başkanlıkları, lisans programına kaydolun her öğrenciye tam zamanlı öğretim üye ve görevlileri arasından bir akademik danışman atar. Lisansüstü programlarda ise Enstitü Ana Bilim Dalları lisansüstü programa kaydolun her öğrenciye ilk yarıyıldan itibaren üniversite öğretim üyeleri veya görevlileri arasından bir akademik danışman atar.

Bu kapsamda yürütülen Birlikte Öğrenelim Akademik Destek Programının amacı, Temel İngilizce Bölümü (Hazırlık) öğrencilerinin, İngilizce alanında daha deneyimli ve donanımlı olan Yabancı Diller Eğitimi (İngilizce Öğretmenliği) bölümü öğrencilerinden akademik destek almalarını sağlamak ve İngilizce Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin alan bilgilerini kullanacakları ve öğretme becerilerini geliştirecekleri ortamlar yaratarak mesleki gelişimlerine katkıda bulunmaktadır. Bu yıl 11.'si gerçekleştirilen program 2011 yılından itibaren her yarıyıldan düzenli bir şekilde devam etmektedir.

2018-2022 Stratejik Planı Eğitim-Öğretim başlığı altında akademik danışmanlığın kalitesini arttırmaya yönelik stratejiler belirlenmiştir.

3. ARAŞTIRMA - GELİŞTİRMEDE KALİTE YÖNETİMİ YAKLAŞIMI VE UYGULAMALARI

3.1 Araştırmada Kalite Politikamız

2017 yılında Araştırma Üniversitesi olan üniversitemiz, misyonunun önemli bileşenlerinden biri olan "Araştırma" faaliyetlerinin niteliğinin artırılması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla sürekli iyileştirme felsefesine dayanan bir kalite sisteminin yürütülmesini hedefler.

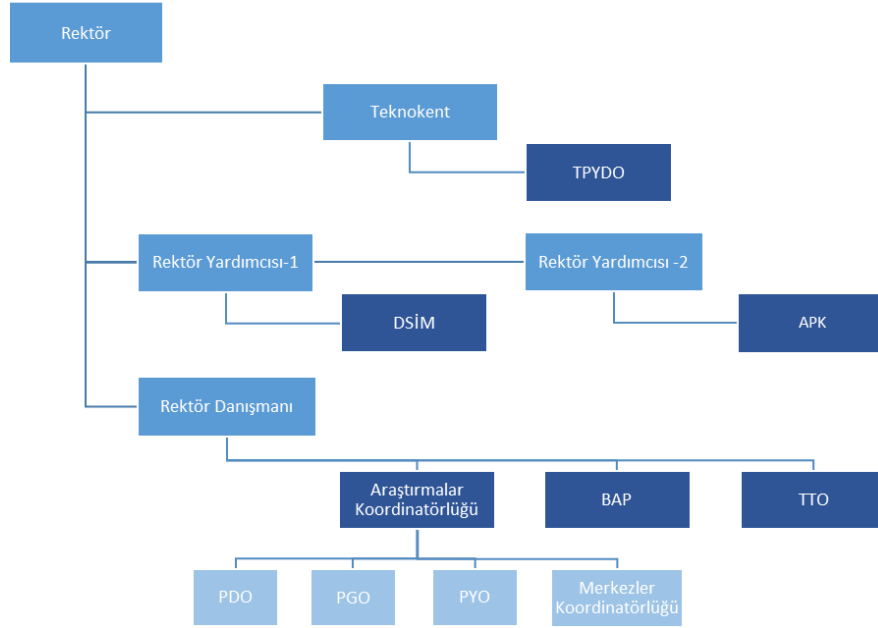
3.2 Araştırma Yönetimi

Üniversitemizde araştırma yönetimi iki Rektör Yardımcısı ve bir Rektör Danışmanı'nın sorumluluğunda beş farklı birimin işbirliği içinde çalışması ile sağlanır.

3.2.1 Organizasyon Şeması

Araştırma ile ilgilenen birimleri ve ilişkilerini gösteren organizasyon şeması Şekil.1'de gösterilmiştir. Üniversitemizde araştırma faaliyetlerinin koordinasyonunda Rektörün yönlendirmesiyle iki Rektör Yardımcısı ve bir Rektör Danışmanı görev yapmaktadır. Üniversite araştırmacılarının DSİM kapsamında yürüttüğü projeler doğrudan bir Rektör Yardımcısı koordinasyonunda, danışma mercii rolündeki Araştırma Politikaları Komisyonu ikinci bir Rektör Yardımcısı koordinasyonunda, diğer faaliyetler ise aşağıda detaylandırıldığı şekilde bir Rektör Danışmanı koordinasyonunda yürütülür.

Şekil 1'de vurgulanan yönetim yapısı, üniversitemizin araştırma alanında kalite yönetimini yürüten birimleri gösterir.

Şekil.1 Araştırma Yönetimi Organizasyon Şeması

3.3 Araştırma Altyapısı ve Sürdürülebilirlik

Üniversitemizde 29 adet araştırma ve uygulama merkezi ile bölümler bünyesinde bulunan 220 adet araştırma laboratuvarı yer alır. Ayrıca, araştırmacıların bilgiye kolay erişiminin sağlanması amacıyla her geçen gün büyüyen yayın ve katalog sayısı ile ODTÜ Kütüphanesi ve birçok yazılım lisansını barındıran Bilgi İşlem altyapısı bulunmaktadır.

Üniversitemizde bulunan araştırma merkezlerinde etkin faaliyet yürütülebilmesi ve araştırma kapasitesi ile niteliğinin artırılması amacıyla BAP proje destekleri sağlar, aynı zamanda bu merkezler Kalkınma Bakanlığı desteklerinden faydalanmaları açısından yönlendirilir. Bununla birlikte TÜBİTAK projelerinden sağlanan üniversite paylarının büyük bir kısmı araştırma altyapısının geliştirilmesi için kullanılır. Merkezlerin işleyişinin standartlaştırılması ve merkez altyapılarının üniversite genelinde daha etkin ve paylaşımcı bir felsefe ile kullanılması amacıyla merkezler ilgili ISO standartlarına ulaşmaları nezdinde yönlendirilir. Bunun ilk örneği olarak, ISO 9001:2008 standardını içerisinde barındıran ve ISO 17025 akreditasyonunu tamamlayan ODTÜ Merkez Laboratuvar verilebilir.

Araştırma altyapılarının sürekli güncellenmesi, üniversitedeki tüm paydaşların kullanımına açık olması, sanayi işbirliklerinde etkin bir biçimde kullanılması ve toplumun erişimine açık olması ana hedeflerimiz arasındadır. Araştırmalar Koordinatörlüğü tarafından takip ve koordinasyon gerçekleştirilir. Üniversitemiz; araştırma altyapısının etkin kullanımı için sadece politika geliştirmekle kalmayıp, Araştırma Parkı Projesi ve Merkezler için İşbirliği Geliştirme Programı'nı (MİGEP) oluşturup Kalkınma Bakanlığı desteğine hak kazanmıştır.

Kaynak Belgeler için:

[ODTÜ Merkezler Tanıtım Kitapçığı](#)

[Orta Doğu Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Uygulama Yönergesi](#)

[ODTÜ DSİM Uygulama Yönergesi](#)

3.4 Araştırmada Kalite Yönetimi Süreçleri

Üniversitemizde araştırmanın kalitesinin artırılması amacıyla sürekli iyileştirme felsefesinin tüm süreçlere yerleştirilmesi ile gerekli hallerde düzeltici ve önleyici faaliyetlerin planlanarak takip edilmesine öncelik verilir.

3.4.1 Dış Destekli Projeler

Üniversitemiz, ulusal ve uluslararası fonlayıcı kuruluşların desteklediği programları PDO aracılığıyla takip eder, tüm program ve çağrı bilgilerini araştırmacıları ile sistematik olarak paylaşır. Bununla birlikte, proje başvurularının artırılması, proje başvurularının kalitesinin artırılması, kabul edilen proje sayısının ve bütçesinin yukarı çekilmesi, proje çeşitliliğinin artırılması ve projelerin yaygın etkilerinin yükseltilmesi amacıyla çeşitli zamanlarda farklı konularda bilgi günleri ve etkinlikler düzenlenir. Dönemsel olarak proje başvuru ve kabul istatistikleri yayınlanır ve özellikle başvuru ve kabul sayıları düşen alan ve birimlere ağırlık verilerek üniversite genelinde araştırma performans göstergelerinin sayısının artırılması hedeflenir. Bu amaçla, bilgi günleri, çalıştaylar, tanıtım etkinlikleri, birebir görüşmeler, vb. bilgilendirme faaliyetleri yürütülür.

Dış destekli projeler için TPYDO, başta AB Çerçeve Programları olmak üzere uluslararası projelere katılmak isteyen akademisyenlerimizin proje fikirlerini ve tekliflerini kurgulamalarına destek olmak, beraber çalışabilecekleri ortakları araştırmak, projelere ortak olmalarını sağlamak ve Proje Koordinatörü olduklarında proje teklif belgesini hazırlamak ve Avrupa Komisyonu ile iletişimi yürütmek üzere derinlemesine çalışmalar yapar. Desteklenen projelerin mali ve idari süreçlerinin ve raporlamalarının takibi ve mevzuat çerçevesinde ilgili kurum tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin hazırlanması ve sunumu sürecinde birebir danışmanlık hizmeti sağlamakta ve bu iş yükünü araştırmacının üzerinden almayı hedefler. TPYDO'nun birebir danışmanlık hizmeti sağladığı projeler dışındaki uluslararası ar-ge projelerinin, başta Newton Katip Çelebi Fonu, ERC ve MSCA programları olmak üzere, başvuru ve yönetsel süreçleri Araştırmacı-PDO-BAP üzerinden yönetilir.

3.4.2 Kalkınma Bakanlığı Projeleri

Kalkınma Bakanlığı tarafından yatırım programları kapsamında; ulusal ve bölgesel önceliklerle uyumlu, kamu ve özel sektörün ihtiyaçları doğrultusunda çok disiplinli araştırma faaliyetlerinin yürütülmesine imkan veren ve araştırmacıların bir arada çalışabilecekleri ortamı oluşturan altyapıların kurulması amacıyla her yıl belirlenen öncelikli alanlarda Araştırma Altyapısı Proje çağrısına çıkılmaktadır. Çağrı kapsamında araştırma altyapısı kuruluşu ve araştırmacı insan gücü proje teklifleri sunulmaktadır. Çağrı yayınlandıktan sonra Üniversitemiz içerisinde Öğretim Üyelerine duyuru yapılır. Proje başvurusunda bulunmak isteyen öğretim üyeleri projelerini PGO'ya gönderir. Rektörlük tarafından onaylanan projeler Kalkınma Bakanlığına iletilmektedir. Desteklenen projeler ve destek miktarları Yatırım Programında yayımlanır.

3.4.3 BAP Projeleri

Araştırmacılarımızın bilimsel çalışmaları, dış destekli projelerin hazırlanmasına katkı sağlaması amacıyla BAP projeleri ile desteklenir. Başlangıç desteği olarak tasarlanan bu proje tipinin tüm koordinasyonu BAP tarafından yürütülür. Her birimin bir önceki senedeki yayımları, öğretim üyesi ve lisansüstü öğrenci sayıları, merkezlerin faaliyet raporları dikkate alınarak BAP bütçeleri fakülte ve enstitülere paylaşılır, BAP Komisyonunca belirlenen ilkeler çerçevesinde harcaması fakülte ve enstitülerce yürütülür. BAP-1 Araştırma Projeleri altında desteklenen/desteklenecek projelerin

tüm koordinasyonu ise BAP ve PGO işbirliğinde gerçekleştirilmektedir. Örneğin, Yenilenebilir Enerji, Ekosistemler ve Sürdürülebilirlik için ileri Araştırmalar Platformu (YESAP) kapsamındaki projeler ODTÜ öz sermayesinden desteklenmektedir. Bu kapsamda; proje başvuruları PGO'ya gönderilir ve BAP başvuru süreci izlenir. BAP Komisyon kararıyla desteklenir ve yürütülmeye başlanır.

3.4.4 Döner Sermaye Projeleri

Üniversitemiz araştırmacılarının danışmanlık, eğitim ve deney hizmetleri gibi verdiği hizmetlerden elde edilen gelirlerin yönetimi için Üniversitemizce ODTÜ DSİM Proje ve Faaliyet Değerlendirme Komisyonu kurulmuştur. Komisyon 12 Nisan 2016 tarihinden sonraki proje ve faaliyetler ile halen yürürlükte olan projelerin 01 Mart 2016 tarihinden sonra gerçekleştirilecek olan ödemeleri için projeleri değerlendirmeye alır. DSİM kapsamında yapılmak üzere sözleşmesi imzalanmış (Sosyal Bilimler alanındaki araştırmalar hariç olmak üzere) projeler, başvuru belgelerinin proje yürütücüsü tarafından eksiksiz olarak hazırlanarak DSİM Proje ve Faaliyet Değerlendirme Komisyonu'na sunulmasıyla değerlendirmeye alınır. Komisyon tarafından hak ve muafiyetlerden yararlanmaya hak kazanan projelerde çalışan öğretim elemanlarının ödemelerine kanun kapsamında %36 yerine %15 kesinti uygulanır.

3.4.5 Emanet Hesap

BAP fonlarına ek olarak araştırmacıların başvuracakları uluslararası projeleri geliştirmeye yönelik faaliyetlerine destek ve devam eden ancak hibe ödemesi gecikmiş olan projelere borç desteği olacak giderleri karşılamak üzere oluşturulan Emanet Hesap Desteği ile ilgili faaliyetler PDO tarafından yürütülür. Araştırmacılar, kullanmak istedikleri destek miktarını gerekçeleri ile birlikte PDO'ya iletmekte, BAP Komisyonu'nca belirlenen tutara kadar olan destek talepleri Araştırmalar Koordinatörlüğü'nce, bu tutarın üzerindeki talepler BAP Komisyonu'nca karara bağlanır. Destek talepleri onaylanan araştırmacıların yapılan harcamalarına göre ödemeleri BAP tarafından organize edilir.

3.4.6 Araştırma ve Uygulama Merkezleri

Araştırma ve uygulama merkezi kurulması sürecinde ilgili konudaki YÖK kriterleri esas alınır. YÖK kriterlerine göre hazırlanmış olan başvuru belgesi Merkezler Koordinatörlüğü değerlendirmesi sonucunda Senato'ya sunulur. Senato onayı sonrasında ilgili belgeler YÖK'e iletilir. YÖK onayının Üniversitemize gelmesini müteakip Yönetmelik yayınlanmak üzere Başbakanlığa iletilir.

3.4.7 MİGEP

Merkezler için İşbirliği Geliştirme Programı (MİGEP); araştırma merkezlerinin altyapısının etkin bir şekilde kullanılarak, lisansüstü öğrenci sayısının ve sanayi-üniversite ortaklığıyla belirlenmiş öncelikli alanlarda yapılacak tez çalışmalarının sayısının artırılması amacıyla oluşturulan ve Kalkınma Bakanlığı tarafından desteklenen bir Araştırmacı Yetiştirme Programıdır. Belirlenmiş öncelikli sektörlerde (Elektrik-Elektronik ve Bilişim, Enerji, Biyomedikal ve Otomotiv) uygulanmaktadır. MİGEP kapsamında; ilgili sektörde çalışan öğrenci ve tez danışmanı tarafından bir konu belirlenir ve PGO'ya iletilir. İlgili Merkeze gönderilen başvuru Merkez tarafından değerlendirilir ve uygun bulunması halinde öğrencinin istihdam edildiği Şirket ile ODTÜ arasında bir protokol imzalanır ve proje başlatılır.

3.4.8 SAYP

Savunma Sanayi için Araştırmacı Yetiştirme Programı (SAYP); savunma sanayi alanında faaliyet gösteren şirketlerde çalışan/çalışmayan ve aynı zamanda ODTÜ’de lisansüstü programlara kayıtlı öğrenciler (“Araştırmacı”) tarafından yapılacak veya halen yapılmakta olan lisansüstü tez çalışmalarının şirketlerin orta ve uzun vadeli araştırma ve geliştirme stratejileri doğrultusunda ve Savunma Sanayii Müşteşarlığı’nın (SSM) belirlediği öncelikli alanlarda gerçekleştirecek şekilde güdümlü projeler olarak yapılandırılması amacıyla başlatılmış olan SSM destekli bir araştırmacı yetiştirme programıdır. Bu amaçla; ODTÜ ve Savunma Sanayii Müşteşarlığı, ASELSAN, TUSAş (TAI), ROKETSAN, HAVELSAN, FNSS ve MilSOFT ile Mutabakat Metinleri imzalamıştır. SAYP kapsamında şirket ve ilgili Öğretim Üyesinin belirlemiş oldukları SAYP projesine ait taslak proje metni ve ödeme tablosu hazırlandıktan sonra ODTÜ DSİM ve PGO tarafından kontrol edilerek uygunluğu onaylanır ve şirket SSM’den ön-onay almaktadır. SSM tarafından ön onay verilen projeler için ODTÜ ile ilgili şirket karşılıklı sözleşme imzalamakta ve böylece proje yürürlüğe girer. Gerektiğinde proje sözleşme revizyonu yapılabilir.

3.4.9 DOSAP

DOSAP süreci, genç araştırmacı ile ortak araştırma yapmak isteyen ODTÜ öğretim üyesinin DOSAP İş Planını doldurarak talebini PYO-DOSAP birimine bildirmesi ile başlar. Hazırlanan İş Planı araştırmacının üniversitesine gönderilerek YÖK Yasasının 39. maddesine göre görevlendirilmesi istenir ve görevlendirmenin gerçekleşmesi ile program başlatılır. Program sürecinde bu kapsamda üniversitemizde bulunan araştırmacılarla ilgili tüm işlemler bu birim tarafından yürütülür.

3.4.10 ÖYP

ÖYP kontenjanlarının belirlenmesi, öğrencilerin üniversitemize kayıt işlemleri için gerekli süreçlerin tanımlanması ve duyurulması, öğrencilerin fiziksel ihtiyaçlarının karşılanması için destek verilmesi (yurt, taşıt pulu vb.), öğrencilerin akademik durumunu gösterir faaliyet raporlarının toplanarak ilgili üniversitelere gönderilmesi, öğrenciler için YÖK’ten kaynak aktarımı talebi yapılması, öğrenci bilgileriyle ilgili sayısal verilerin hazırlanması ve raporlanması, ÖYP Seminerleri düzenlenmesi PYO-ÖYP biriminin tüm süreçlerini oluştur.

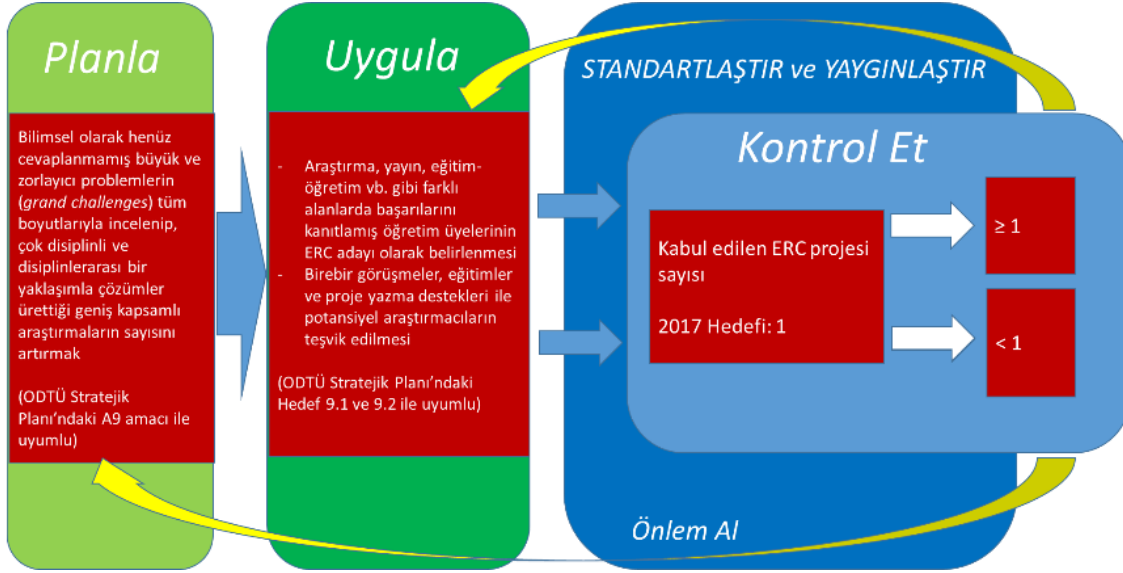
3.4.11 TTO

Üniversite-Sanayi İşbirliği’ni geliştirmek için bir ara yüz görevi de üstlenen ODTÜ TTO, sanayi ile ortak proje yürütmek isteyen araştırmacıların ve üniversitemiz ile birlikte çalışmak isteyen sanayi kuruluşlarının taleplerini eşleştirmeyi gerçekleştirerek karşılamayı amaçlar ve bu kapsamda idari, hukuki ve organizasyon desteği verir. Ayrıca ODTÜ TTO orta ve küçük ölçekli sanayinin ihtiyaçlarına yönelik çözüm yaratma faaliyetlerini, firmalarla iletişim, saha ziyaretleri, talep toplama ve iş geliştirme faaliyetlerini de etkin olarak uygulamaktadır. Bu süreçlere ek olarak; ODTÜ TTO, ÜSİ, patent ve ticarileştirme desteklerinin her aşamasında akademisyenlerin FSMH konularında ihtiyaç duyuduğu hukuki desteği sağlar. Bu kapsamda gizlilik, lisans, üniversite-sanayi işbirliği, proje vb. konularda sözleşme hazırlama, hukuki görüş ve müzakere desteği verir.

3.5 Araştırma Kalitesinin İzlenmesi ve İyileştirilmesi

3.5.2 Araştırma Kalitesinin İzlenmesi

Araştırma kalitesinin artırılması ve sürekli iyileştirilmesi amacıyla “Planla - Kontrol Et - Uygula - Önlem Al” (PUKÖ) döngüsü kullanılır. Bu sayede süreçlerin planlarına uygun şekilde uygulanması belirli aralıklarla farklı göstergeler aracılığıyla takip edilmekte ve yapılan değerlendirmelere göre düzeltici ve önleyici faaliyetlerin planlanması ve takibi yine aynı döngü temel alınarak yapılır. Önceki yıllarda planlama ve uygulama safhaları gerçekleştirilip başarılı bir şekilde ilk döngüsü sonlandırılan PUKÖ döngülerine iki örnek aşağıda verilmiştir.

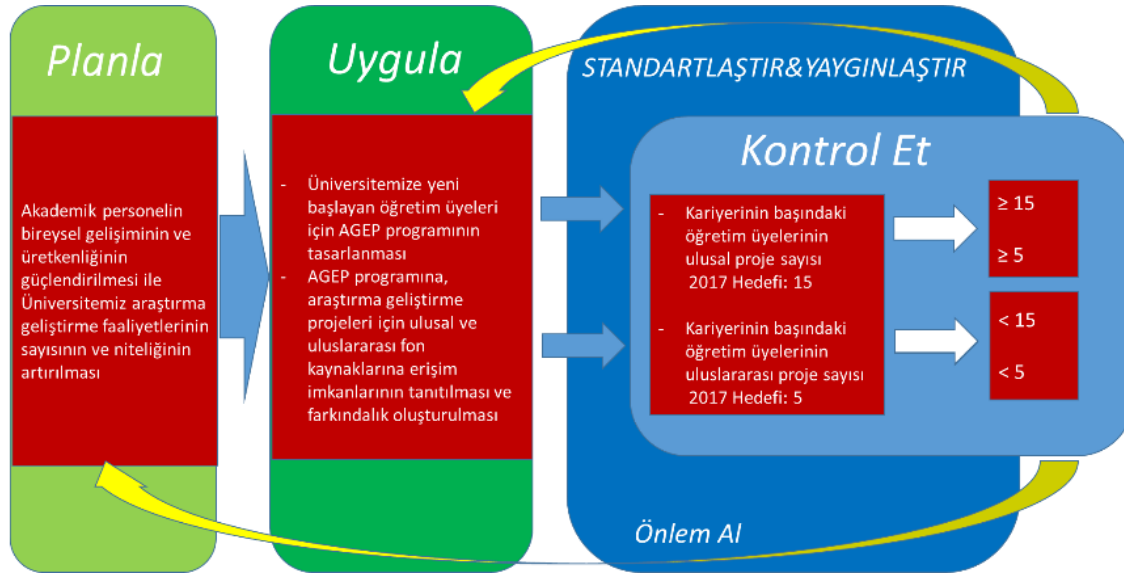

Şekil.2 ERC PUKÖ Döngüsü

Bilimsel anlamda bugüne kadar çalışılmamış büyük problemlerin çözümü yüklü maddi kaynak gerektirdiğinde, Üniversitemizin 2011-2016 yılı Stratejik Planı'na uyumlu olacak şekilde, bu alanlardaki araştırma sayısını artırmak için en az 1 (bir) ERC projesi almak amacıyla bir plan yapılmıştır (bkz. Şekil.2). Bu plan kapsamında, öncelikle uluslararası yayın sayısı, atıf sayısı, araştırma sayısı ve uluslararası işbirlikleri gibi farklı kriterler gözetilerek üniversite genelinde bir ERC projesi yazma potansiyeli olan öğretim üyesi havuzu oluşturulmuştur. Belirlenen öğretim üyeleriyle yapılan birebir görüşmelerle ilgi alanları, ERC hakkındaki bilgileri, proje yazım tecrübeleri vb. konular detaylandırılmış ve öğretim üyeleri başvuruya teşvik edilmiştir. Başvuru yapmaya hazırlanan daralmış bir havuzdaki öğretim üyemize eğitimler verilmiştir. Başvuru safhasını tamamlayan öğretim üyelerimize ise proje yazım ve mülakat sürecinde gerek kadrolu personelimiz gerekse dış kuruluşlardan değerlendirme desteği alınarak yardımcı olunmuştur. Bu faaliyetlerin ardından yılsonunda yapılan değerlendirmeler sonucunda üniversitemiz Türkiye'de devlet üniversiteleri arasında ERC projesi almaya hak kazanan ilk üniversite olmuştur. Gelecek 2 senelik planımızda bu döngünün bir sonraki çevrimi olarak farklı disiplinler için uygulama safhalarının standartlaştırılması ve yaygınlaştırılması planlanmıştır ve bu sayede 2 yılın sonunda en az 2 ERC projesi daha alınması hedeflenmiştir.

PUKÖ döngülerine bir diğer örnek araştırmacı insan kaynağının gelişimi ve araştırma niteliğinin artırılması verilebilir. Bu amaç doğrultusunda, üniversitemize yeni başlayan öğretim üyelerine

üniversitemizdeki eğitim-öğretim, araştırma, topluma hizmet ve idari işleyiş ile ilgili bilgilerin verilmesi amacıyla 55 saat süren Akademik Gelişim Programı isimli AGEP programı tasarlanmıştır. Özellikle araştırma kalitesinin artırılması amacıyla programa 3 modül eklenmiş ve bu modüllerde ulusal ve uluslararası araştırma kaynakları, üniversitemizin araştırma altyapısı ve yönetimi, proje yazma, başvuru, değerlendirme ve yürütme süreçleri, üniversite-sanayi işbirlikleri, fikri ve sınai haklar gibi bir çok konuda eğitim verilmiştir (bkz. Şekil.3). Bu uygulama adımlarının her yılsonunda değerlendirilmesi sonucu AGEP'e katılan öğretim üyelerinin ulusal ve uluslararası proje sayıları ve bütçelerinde önemli bir başarı yakalanmıştır. Gelecek 2 senelik planımızda bu döngünün uygulama safhalarının standartlaştırılması ve yaygınlaştırılması planlanmış ve hatta önümüzdeki dönemde benzer bir programın, tecrübeli öğretim üyelerine dönük tasarlanması ve uygulamaya geçirilmesi hedeflenmektedir.

Şekil.3 AGEP PUKÖ Döngüsü

3.5.3 Araştırma Kalitesinin İyileştirilmesi

Üniversitemizin araştırmalarıyla ilgili geri bildirimler Araştırmalar Koordinatörlüğü tarafından alınır, konu özelinde ilgili birimler değerlendirmelerini Rektör Danışmanı ve Rektör Yardımcısına iletir, gerekli hallerde Üst Yönetim toplantılarında aksayan süreçlerin geliştirilmesi ile ilgili kararlar alınır ve ilgili birimlere geri bildirim yapılır.

Proje başvuru sayıları, fakülte, bölüm ve enstitülere göre dağılımları ve kabul oranları vb. göstergeler Araştırmalar Koordinatörlüğü tarafından, projelerin bütçeleri, bütçe kullanım oranları ve personel bilgileri BAP tarafından, üniversite-sanayi işbirlikleri ve fikri ve sınai haklarla ilgili göstergeler TTO tarafından kayıt altına alınır ve belirli dönemlerde çeşitli raporlarla paydaşlara sunulur. İlgili paydaşların değerlendirmelerine göre APK'nın danışmanlığında araştırma politikaları ve stratejilerine yön verilir.

Üniversitemizin ulusal ve uluslararası alanlardaki konumunun belirlenmesi ve iyileştirilmesi için uluslararası yükseköğretim değerlendirme kuruluşları ile ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde bulunan URAP tarafından yayınlanan sıralama verileri ve alt kategorileri yıllık bazda değerlendirilir.

Araştırma faaliyetlerinin tamamının daha etkin şekilde takip edilmesi için Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmekte olan Bütünleşik Bilgi Sistemi çalışmaları devam etmektedir. Bu sistemin devreye girmesiyle birlikte rol bazında ilgili tüm paydaşların anlık gösterge takibi yapılabilmesi ve daha hızlı çözüm ve/veya önlem üretilmesinin sağlanması hedeflenmektedir.

Kaynak Belgeler

[Orta Doğu Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Uygulama Yönergesi](#)

[DSİM Süreçleri](#)

[ODTÜ Emanet Hesap Yönergesi](#)

<https://h2020.metu.edu.tr/emanet-hesap-akisi>

4. TOPLUMA HİZMETTE KALİTE YÖNETİMİ YAKLAŞIMI VE UYGULAMALARI

Üniversitenin temel görevlerinden olan toplumsal hizmet konusunda kalite perspektifi, üretilen proje ve ürünlerin üniversiteye doğrudan girdi sağlamayan ama özellikle ulusal boyutta sosyoekonomik fayda sağlayan ve toplumun bilimsel ve kültürel farkındalığını artırmaya yönelik birçok çalışma gerçekleştirir.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin misyonu, toplum, insanlık ve doğa için, evrensel değerler çerçevesinde, yaratıcı ve eleştirel düşünmeyi, yenilikçiliği ve liderliği besleyerek, mükemmellik düzeyinde araştırma yapmak, eğitim vermek ve topluma hizmet etmektir. Bu misyona hizmet eden yapılanmanın ana bileşenleri ve faaliyetleri kısaca sıralanmıştır.

4.1 Toplum ve Bilim Merkezi (TBM)

Merkezin önde gelen amacı toplum ve bilim arasındaki bağları güçlendirmektir. Topluma ulaşma modeli üç başlık altında yürütülür: (1.1) Bilim ve Teknoloji Koleksiyonu Sergi Alanı, (1.2) Topluma Erişim Etkinlikleri, (1.3) Toplumsal Hizmet Etkinlikleri (Bknz. Şekil 4).

Şekil 4. ODTÜ TBM Topluma Ulaşma Modeli

4.1.1 Bilim ve Teknoloji Koleksiyonu Sergi Alanı (BTKSA)

2006 yılından günümüze çeşitli desteklerle (DPT, TÜBİTAK, BAP ve bağış) sürekli faaliyetlerini ve alt yapısını geliştiren Bilim ve Teknoloji Koleksiyonu Sergi Alanı (BTKSA), tarım aletlerinin yanı sıra uçak ve lokomotif gibi büyük ölçekli nesnelerin sergilendiği açık hava sergisinden ve kapalı mekân sergilerinin yer aldığı 4 binadan oluşmaktadır. Bunlar; ücretsiz hizmet veren “Uygulamalı Bilim Merkezi”, “Bilim ve Teknoloji Tarihi Sergisi”, “Klasik Otomobiller Sergisi” ve “Havacılık ve Uzay” binalarıdır.

“Bilime Dokunun” sloganı ile tasarlanan ve ilgi çekici tasarımından dolayı “UFO” olarak adlandırılan Uygulamalı Bilim Merkezi’nde bilimsel konuların anlaşılabilir ve eğlenceli şekilde anlatılması hedeflenmektedir. Bu hedefi gerçekleştirmek amacıyla merkez, öğretim elemanları, öğrencilerin yaşını, sınıf düzeyini ve tâbi oldukları öğretim programlarını dikkate alarak okul gruplarına yönelik her ay değişen tematik bilim gösterileri (ya da Planetaryum gösterileri) hazırlanır.

4.1.2 Topluma Erişim Etkinlikleri

Çalışmalarına 1987 yılında başlamış olan Topluma Erişim Grubu, 2006 yılında ODTÜ TBM’nin kuruluşuyla merkez bünyesine alınmıştır. Devlet Planlama Teşkilatı’nın desteğiyle alınan iki adet “Bilim Otobüsü” ile olanakları sınırlı köy çocuklarına erişmek üzere gerçekleştirilen ücretsiz etkinlikler iki ana başlık altında toplanmaktadır.

- **Köy Okullarına Erişim Etkinlikleri:** Bu kapsamda üniversitemizin gönüllü öğretim üyeleri ve öğrencileri ile – hafta sonu tatillerinde ve yıllık izinlerinde – köy ilkokullarına giderek köy çocuklarına bilimi ve öğrenmeyi sevdiiren deneyler, sportif ve sanatsal faaliyetler (matematik, fizik, kimya, biyoloji, çocuk edebiyatı, astronomi, bilgisayar, robotik, origami/kirigami, göremediğimiz canavarlar, yaratıcı drama, geleceğe mektuplar gibi) yapılmakta ve bilimsel yaşamın güzellikleri anlatılır.
- **Anadolu’dan Bir Demet Çiçek:** Kamp kapsamında 1999 yılından bu yana aralıksız olarak her yıl 23 Nisan’da ve “Yaz Bilim Okulu” kapsamında 2000 yılından bu yana aralıksız her yaz ülkemizin çeşitli yörelerinden köy okullarına erişim etkinlikleri kapsamında gidilen yaklaşık 40 okuldan tanımlı kriterlere (cinsiyet dağılımı, gidilen her okuldan öğrenci daveti vb.) göre seçilmiş sırasıyla yaklaşık 80 ve 160 ilköğretim öğrencisi – tüm masrafları karşılanarak – ODTÜ yerleşkesine getirilir ve onlara ODTÜ’de bir üniversite öğrencisi olma heyecanı ve deneyimi yaşatılmaya çalışılır.

4.1.3 Toplumsal Hizmet Etkinlikleri

TBM, ulusal ve uluslararası fonlayıcı kuruluşların kamu kaynaklarıyla desteklediği araştırma-geliştirme-yenilik projelerin çıktılarını toplum ile paylaşmaya önem verdiği için, 2012 yılından bu yana iki yılda bir “ODTÜ’de Bilim Eğlencelidir” etkinliğini düzenlemektedir. “ODTÜ’de Bilim Eğlencelidir” ile yerleşke kapıları bilime ve araştırmaya ilgi duyan başta gençler (15-19 yaş grubu) olmak üzere herkese açılmakta, Üniversitemiz öğretim üyeleri tarafından bilimin eğlenceli yüzünü ve günlük hayatımızdaki yerini gözler önüne seren deneyler, söyleşiler, yarışmalar vb. gerçekleştirilir. Tam gün süren ücretsiz etkinlikte, araştırmacıların, öğrencilerin, öğrenci topluluklarının ve dış paydaşların ar-ge projelerinin çıktıları bizzat kendileri tarafından öğrencilere ve bireysel ziyaretçilere sunulur.

ODTÜ TBM topluma ulaşma modelinin uçayağı ile öğrenciler, öğretmenler, yetişkinler ve araştırmacılar/gönüllüler olmak üzere dört temel hedef kitlenin kazanımından bahsedilebilir. Topluma hizmet faaliyetlerinin hedef kitlelere yararlarını ölçmek amacıyla çalışmalar yapılır. TBM modelinin başarısını gösterebilecek 2016 yılı örnekleri arasında 80 adet okula düzenlenen topluma erişim etkinliklerinin etkilerini somut olarak incelendiği mekanizmalar mevcuttur.

- **Geleceğe Mektuplar:** 2016 yılı örnekleri arasında 80 adet okula düzenlenen topluma erişim etkinliklerinin etkileri, köy okulu etkinlikleri sırasında toplanan “Geleceğe Mektuplar” ve sonrasında çocuklardan gelen mektuplardır.
- **Bilimin Ev Hali:** Bu etkinliğin anket çalışmasından elde edilen veriler üç ana hedef kitle (öğrenciler, öğretmenler, yetişkinler) üzerinden aşağıdaki tabloda detaylı bir şekilde verilmekte ve modelin başarısını somut verilerle desteklemektedir.

ODTÜ TBM topluma ulaşma modelinin sürdürülebilir kılınması için mali sürdürülebilirliğin yanı sıra eğitim sisteminin paydaşlarının ve toplumun faaliyetlere ilgisinin de canlı tutulması esastır. Bu bağlamda topluma ulaşma modelinin sürdürülebilirliği iki ana başlık altında değerlendirilir.

4.1.4 Topluma Hizmet Faaliyetlerine Katılımın Sürdürülebilirliği

Topluma hizmet kapsamında üniversitemizin gerçekleştirdiği faaliyetlere katılımın sürdürülebilirliği aşağıda sunulan üç boyutta incelenebilir.

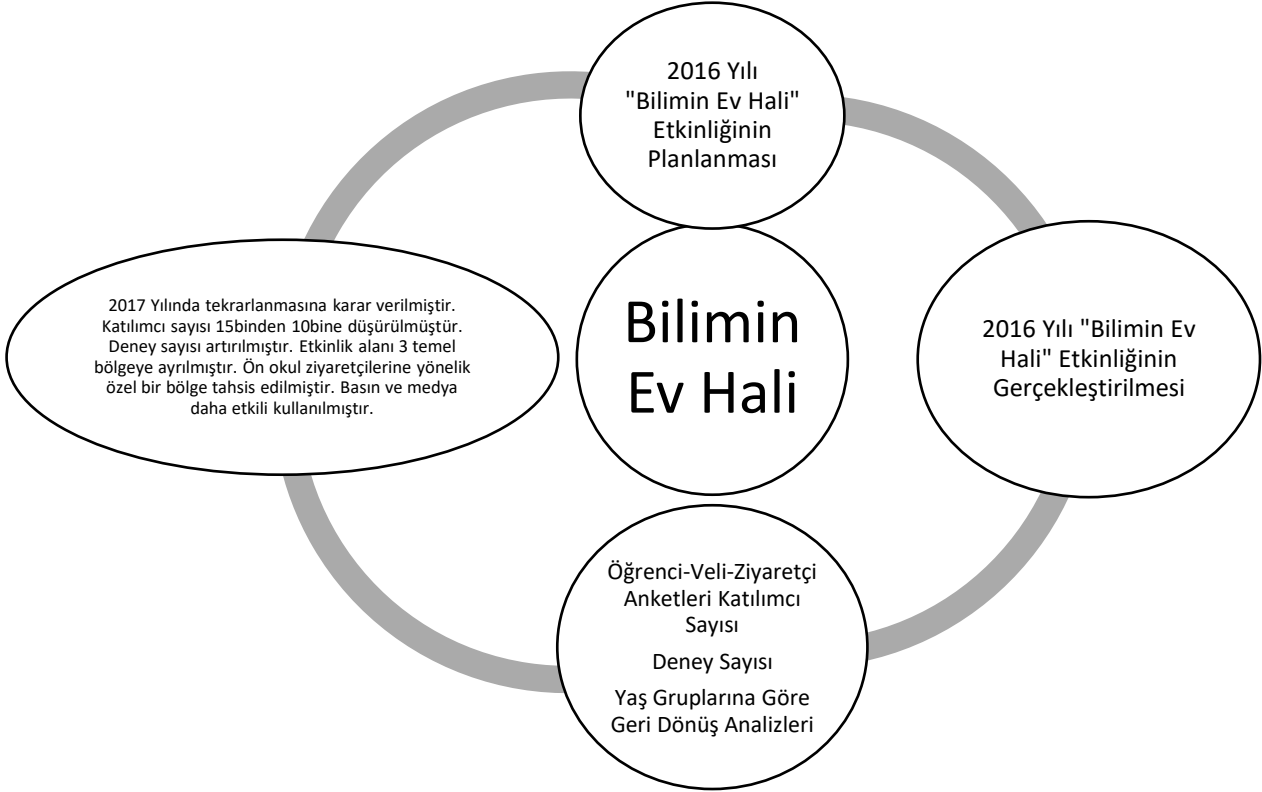
- a. Eğitim sisteminin en önemli paydaşı ve aynı zamanda etkinliklerimizin en önemli hedef kitlesi olan öğrencilerin beklentileri çok dinamiktir. Genç neslin ilgisini çekmenin en önemli yöntemi doğru iletişim yaklaşımını bulmaktır. Bu bağlamda doğru iletişim dilini bulmak ve bunu sağlamak üzere alanın uzmanları ile eşgüdüm halinde çalışmak esastır. ODTÜ TBM, Üniversitemizin Kurumsal İletişim Ofisi ile yakın işbirliği içinde çalışarak, iletişim dilini ihtiyaçlar doğrultusunda şekillendirmeye özen gösterir.
- b. Eğitim sisteminin bir diğer önemli paydaşı olan öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının ilgilerini ve motivasyonlarını canlı tutabilmek adına ODTÜ TBM çeşitli araçlardan faydalanmaktadır. Bu araçların başında eğitim fakültelerinde verilen Topluma Hizmet Uygulamaları dersinde faaliyetlerimizi aktarmakta ve ders kapsamında zorunlu olan 28 saatlik topluma hizmet görevleri için ODTÜ TBM’yi seçmeleri halinde öğrencileri ağırlamakta ve bilimi topluma götürme (sınıf gezisi düzenleme, bilim gösterisi düzenleme vb.) vizyonunu gelecek nesil öğretmenlere aşılaktayız.
- c. Hem öğrencilerin hem öğretmenlerin hem de bireysel ziyaretçilerin ilgilerinin sürdürülebilirliğini sağlamanın en önemli araçlarından biri bilimsel içeriğin güncel tutulmasıdır. Üçayağın da içeriğinin güncelliği bir yandan ekibinin çeşitli disiplinlerden öğretim elemanlarından oluşması ile bir yandan da sergi düzenekleri çeşitliliğinin, bilim şenlikleri temalarının ve öğretim yöntemlerinin gelişen müfredata ve alanyazına göre düzenli olarak şekillendirilmesi ile sağlanır.

4.1.5 Topluma Hizmet Faaliyetlerinin Mali Sürdürülebilirliği

Modelin uçayağının temel ihtiyaçları altyapı, makine-teçhizat ve bakım-onarım, sarf ve insan kaynaklarıdır. Bu temel ihtiyaçların sürdürülebilirliği, birbirini tamamlayan mali kaynak ve nesne başışı ile mümkün olmaktadır. ODTÜ TBM’nin ana mali kaynağı Üniversitemiz bütçesidir. Bu kamu kaynağının etkin, ekonomik ve verimli kullanımına dikkat etmenin ötesinde, gelir çeşitliliğinin sağlanmasına yönelik çeşitli projelere (BAP, TÜBİTAK, AB H2020 vb.) başvurulmaktadır. Topluma erişim etkinliklerini sürdürülebilirliğinin en önemli parçası olan

ulaşım boyutu bilim otobüsleri ile sağlanmakta ve bilim otobüslerinin bakım ve onarımı üniversitemiz aynı katkısıyla sürdürülür.

Toplum Bilim Merkezi tarafından gerçekleştirilen projelerde toplanan anketler, ilgili değerlendirmeler ve gözden geçirme raporlarında belirlenen eksikliklere göre iyileştirme etkinlikleri başlatılır ve Planla-Uygula-Kontrol Et- Önlem Al (PUKÖ) döngüsünün bütün basamakları uygulanır. 2017 yılında gerçekleştirilmiş Bilimin Ev Hali etkinliğine yönelik PUKÖ döngüsü örnek olarak sunulmuştur.

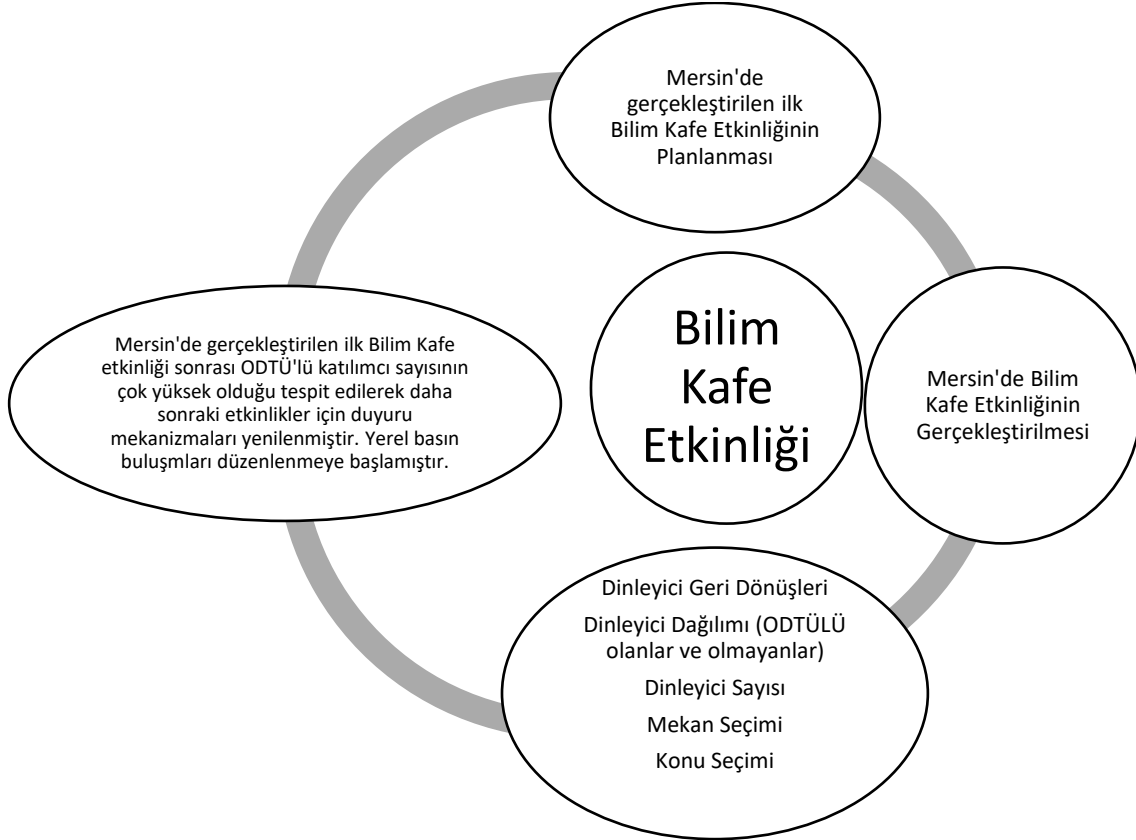

şekil 5. "Bilimin Ev Hali" etkinliğine yönelik PUKÖ Döngüsü Örneği

4.2 Bilim İletişimi Grubu (ODTÜ-BiG)

Orta Doğu Teknik Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilen bilimsel çalışmalarını toplumun farklı yaş grupları ile buluşturulması, toplum için derin ve karmaşık sayılabilecek araştırmaların herkesin anlayabileceği şekilde gerekli görsellerin kullanılması ile sadeleştirilerek topluma ulaştırılması amacıyla 2017 yılı içerisinde Kurumsal İletişim Ofisine bağlı olarak bir "Bilim İletişimi Grubu (Science Communication Team)" oluşturulmuştur. Kurulan Bilim İletişimi grubu Toplum ve Bilim Uygulama ve Araştırma Merkezinden temel farkı ODTÜ özelinde Uluslararası, Ulusal ve ODTÜ destekli projelerin ve araştırmacıların toplumla buluşturur.

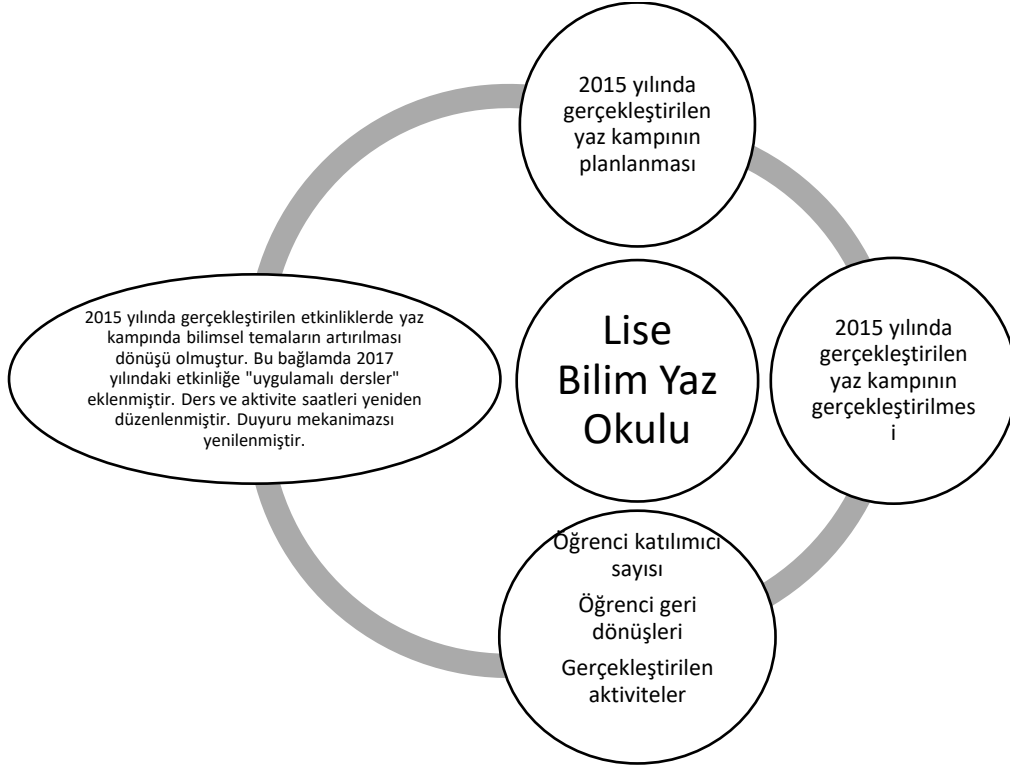
Bu kapsamda gerçekleştirilen ilk çalışma "Bilim Kafe" etkinliği olmuştur. Bilimi topluma götürmek üzere kullanılan etkin yöntemlerden biri Bilim Kafelerdir.

Şekil 6. “Bilim Kafe” etkinliğine yönelik PUKÖ Döngüsü Örneği

4.3 Lise Yaz Bilim Kampları

Orta Doğu Teknik Üniversitesi tarafından genellikle 7-10 gün arası sürelerde değişen uzunlukta lise 10 ve 11. Sınıflara yönelik bilim kampları gerçekleştirilmektedir. Bu kamplarda Nanoteknoloji 101, Gıda 101, Elektronik 101, Tasarım 101 gibi ders kodları ile lise öğrencilerine uygulamalı (hands-on) dersler sunulmakta meslek tanıtımları gerçekleştirilmekte, eşli danslar, astronomi, kuş gözlem gibi topluluklarla ve spor kulüpleri ile ortak çalışmalar yapılmakta, Eymir’de kahvaltılı Anıtkabir ziyareti gibi sosyal etkinlikler gerçekleştirilir. Öğrencilere kamp sonu uygulanan anketlerle program değerlendirilerek her yıl iyileştirmeler yapılır.

Şekil 7. 2017 Lise Bilim Yaz Okulu PUKÖ Döngüsü Örneği

4.4 ODTÜ-BİLTEMME Merkezi

ODTÜ – BİLTEMME Merkezi, fen bilimleri, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarındaki eğitimi ileri taşıyacak çalışmalar yapmak amacıyla kurulmuştur. Farklı disiplinlerden öğretim üyelerinin oluşturduğu bir araştırmacı grubuyla, ilgili alanlarda okullara, öğretmenlere ve öğrencilere sunulan eğitim imkânlarının geliştirilmesini hedefleyen projeler yürütür BİLTEMME, bu faaliyetler odağında eğitim, araştırma ve topluma hizmet faaliyetlerini yürütmekte ve ODTÜ'deki farklı akademik ve idari birimler ile işbirliği içinde projeler ve eğitim programları geliştirir.

4.5 Açık Dersler

ODTÜ'de de yürütülen iki adet proje ile hem akademik kurumlara hem de küçük işletmelere yönelik dersler ücretsiz ve açık olarak sunulmaktadır. ODTÜ OCW projesi üniversitelere ve Bilgeleş projesi de KOBİ'lere yönelik olarak oluşturulmuş, alanlarında Türkiye'nin en büyük ve öncü çevrim-içi ders projeleridir.

“Bilgi paylaştıkça büyür” felsefesini Türkiye’de hayata geçirmek ve ders materyallerine erişimde fırsat eşitliğini sağlamak için ODTÜ Açık Ders Malzemeleri portalı 16 Nisan 2008 tarihinde 20 ders ile açılmış ve Mart 2017 tarihinde 120 adet açık derse ulaşmıştır. Açık ders malzemelerinin yayına hazırlanması ve yayınlanması süreci Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi tarafından, sistemin teknik altyapısının kurulması ve işletilmesi ise ODTÜ Bilgi İşlem Dairesi tarafından sürdürülür. Açık Ders Malzemeleri, gönüllü olarak derslerini herkese açan ODTÜ öğretim üyelerinin desteği ile ayakta kalan bir projedir. Önümüzdeki dönemde, portaldaki açık ders sayıları artarak, ders içerikleri de zenginleşerek gelişmeye ve akademik dünyaya katkı vermeye devam edecektir.

Kısa adı Bilgeİş (bilgeis.net) olan “İşçi ve İşverenlerin Kapasitelerinin Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BIT) Yoluyla Geliştirilmesi” projesi Avrupa Birliği ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı finansmanı ile ODTÜ Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi tarafından gerçekleştirilmektedir. Ana hedef kitlesi KOBİ’ler olan Bilgeİş projesinde işçi ve işverenlerinin uyum yeteneğinin, BİT hizmet ve araçları kullanılarak geliştirilmesini amaçlamaktadır. Bu kapsamda İşçi ve işverenler için bir eğitim web portalı geliştirilmiş olup BİT hizmetleri alanında 100 adet herkese açık ve ücretsiz ders hazırlanmaktadır. Dersler Kitlese Açık Çevrimiçi Ders (Massive Open Online Course-MOOC) yapısında olacaktır.

Bilgeİş’i Türkiye’nin en büyük ücretsiz ders portalı yapmak amacı ile Türkiye Cumhuriyetinin 100. Yıldönümü olan 2023 yılında ders sayısını 2023 yapmak hedeflenmektedir.

4.6 Öğrenci Topluluklarının Sosyal Sorumluluk Projeleri

ODTÜ’de çalışmalarını sürdüren 100’den fazla öğrenci topluluklarının büyük bir kısmı toplumsal hizmet projeleri gerçekleştirmektedir. Bu projelerde sürdürülebilirlik ve kalite yönetimi ilgili danışman öğretim üyesi ve ODTÜ kültür işleri başkanlığı tarafından takip edilmektedir. Sosyal sorumluluk projeleri gerçekleştiren öğrenci topluluklarına aşağıdaki iki örnekler sayılabilir.

- **ODTÜ İLKİYAR Öğrenci Topluluğu:** Özellikle köy çocuklarına; okuma heyecanı ve eğitimini daha ileri düzeyde sürdürme motivasyonu kazandırmak ve eğitimlerine katkıda bulunmak üzere çalışmalarını sürdürür.
- **ODTÜ LODOS Öğrenci Topluluğu:** ODTÜ LODOS, 2012 yılında, lösemili ve zihinsel engelli bireyler başta olmak üzere desteğe ihtiyacı çocuklarımızla onları sosyal yönden tamamlayıcı etkinlikler gerçekleştirme amacıyla ODTÜ Kültür İşleri bünyesinde kurulmuş bir öğrenci topluluğudur. Topluluk ismini, çalışmalarında öncelik verdiği hastalık ve genetik farklılıklar olan Lösemi, Otizm, Down Sendromu ve Serebral Palsinin baş harflerinden almıştır.

4.7 Sağlık ve Çevre Bilinci Konusunda Yapılan Topluma Hizmet Faaliyetleri

ODTÜ’nün topluma hizmet ve katkılarda bulunduğu diğer önemli alanlardan birisi de insan, diğer canlılar ve çevre sağlığı ile ilgili araştırma ve projeler geliştirilmesine olanak ve ortam sağlamasıdır.

Üniversitemizin sağlık alanında topluma aktarabileceği ve katkıda bulunacağı projeler oluşturarak teknoloji geliştirme amaçlı üniversite hastaneleri ile ortak çalışmalar yapması, kanser vb. gibi kritik hastalıklarla ilgili beslenme, egzersiz ve bilinçlendirme eğitimlerinin verilmesi, çevre sağlığına ilişkin sivil toplum kuruluşları ile birlikte ortak projelerin geliştirilmesi gibi çalışmalarda yeterli bilgi, birikim ve araştırma kapasitesine sahip olduğu kesindir.

4.8 Toplum Ruh Sağlığına Yönelik Topluma Hizmet Faaliyetleri

ODTÜ Psikoloji Bölümü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı lisansüstü öğrencilerinin eğitimleri çerçevesinde hizmet verdikleri Ayna Klinik Psikoloji Destek Ünitesi, bilimsel araştırma merkezi olarak fonksiyon görmekte, ayrıca öğrencilerin eğitimi kapsamında ODTÜ mensuplarının yanı sıra halkın başvurularına açık bir şekilde psikoterapi ve psikolojik değerlendirme hizmetleri yürütmektedir. Mevcut kapasiteyle yılda yaklaşık 250 yeni başvuru işleme alınmakta ve bu başvuruların %40’ı ODTÜ dışından olmaktadır. Halka açık hizmetlerin bir bölümü bireysel terapi veya değerlendirme üzerinden yürütülürken, grup terapisi, travmayla başa çıkma, sigara bırakma gibi grup uygulamaları şeklinde de sürdürülmektedir. Bunların yanı sıra Çankaya Belediyesinden

alınan destekle halkın katılımına açık olarak Çağdaş Sanat Merkezinde verilen psikanaliz içerikli eğitim programı devam etmektedir.

Bu çalışmaların yanı sıra, topluma psikolojik destek hizmeti ulaştırmak hedefiyle, desteğe ihtiyacı olan belli gruplara ulaşılması planlanmıştır. Bu planın ilk adımı olarak, Amatem Tedavi Merkezi ile işbirliği yapılmış ve bu merkeze başvurmuş olan çeşitli madde bağımlılıkları olan bireylere, ODTÜ Klinik Psikoloji lisansüstü öğrencileri tarafından bireysel psikoterapi hizmeti verilmeye başlamıştır. Yakın gelecekte benzer bir hizmetin Denetimli Serbestlik Yasasından faydalanan bireylere ulaştırılması hedeflenmektedir. Yakın gelecek için planlanan bir diğer hizmet ise 7/24 çalışacak Kriz Merkezi'nin kurulmasıdır.

5. KURUMSAL GELİŞİMDE KALİTE YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI VE UYGULAMALARI

ODTÜ'nün geleceğini planlaması; misyonu, vizyonu, amaçları ve hedeflerini belirlemesi ve bunlar doğrultusunda kurumsal gelişimini sürdürmesi için organizasyonel yapısı ile kullandığı yaklaşımlar ve örnek uygulamaları, bu kısımda aktarılmaktadır. Temel yaklaşımlar; sistematik iyileştirme, paydaş ilişkileri ve kaynak yönetimi başlıkları altında ele alınmıştır.

5.1 Organizasyonel Yapı

Üniversitenin organizasyonel yapısı; fakülte, enstitü, yüksekokul ve bölüm temelli olup temel görevlerini amaç ve hedeflerine uygun olarak yerine getirebilmek için üniversitenin bu yapısında akademik birimler ile merkezlerin yanı sıra çeşitli iş, destek ve koordinasyon birimleri bulunmaktadır (bkz. <http://www.metu.edu.tr/tr/organizasyon-semasi>). Süreç iyileştirme, strateji veya politika geliştirme, yürütmeyi izleme veya problem çözme gibi amaçlarla bu birimlerden temsilcilerin katkı verdiği sürekli veya geçici kurul, komisyon ve çalışma grubu gibi, bu dikey ve fonksiyonel yapılanmayı güçlendiren, yatay organizasyonel birimler de yer almaktadır.

5.1.1 Kalite Organizasyonu

Üniversitenin kalite yönetim etkinliklerini yürüten organizasyonel birimleri aşağıda belirtilmiştir.

- Kurum Kalite Komisyonu
- Kurumsal Gelişim ve Planlama Ofisi (KGPO)
- Stratejik Yönetim ve Planlama Birimi (SYPB)
- Kritik süreçlerin izlenmesi, koordinasyonu ve iyileştirilmesinden sorumlu süreç ekipleri
- Yönetimin görevlendirmesiyle belli bir problemi çözmek veya sistemi geliştirmek için kurulan ve işin bitiminde dağılan geçici komiteler veya çalışma grupları
- Üniversite ve birim düzeyinde stratejik planlama amacıyla kurulan destek ekibi, kurul, komiteler ve çalışma grupları
- Eğitim ve araştırma gibi alanlarda politika ve strateji geliştirmek ve yürütmeyi izlemek için kurulan komisyon ve diğer birimler
- Danışma Kurulları

5.1.1.1 Kalite Komisyonu

Rektörün başkanlığında akademik ve idari birim yöneticileri, akademik uzmanlar ve öğrenci temsilcisinden oluşur. Üniversitenin stratejik planı ve hedefleri doğrultusunda, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve idari hizmetlerinin değerlendirilmesi ve kalitesinin geliştirilmesi ile ilgili kalite geliştirme sistemini kurmak ve performans göstergelerini belirlemek ile yükümlüdür. Ek olarak, iç değerlendirme çalışmalarını yürütür ve raporunu hazırlar. Dış değerlendirme sürecine ilişkin gerekli hazırlıkları yapar ve Yükseköğretim Kalite Kurulu ile dış değerlendirici kurumlara gerekli desteği verir (bkz. <http://kidr.metu.edu.tr/yonerge>).

5.1.1.2 Kurumsal Gelişim ve Planlama Ofisi

Stratejik planlama, kalite güvence ve yönetiminden sorumlu Rektör Yardımcısına bağlıdır. Üniversitenin Stratejik Planının, Performans Programının, Kurum İç Değerlendirme Raporunun ve Yıllık Faaliyet Raporunun tek merkezden güvenilir ve geçerli veriyle etkin bir biçimde hazırlanmasını sağlar. Benzer şekilde Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi ve üniversite başarı sıralamaları gibi uygulamalar için de veri sağlar. Ayrıca, Üniversitenin kurumsal gelişimini destekleyecek diğer plan, program ve projelerde araştırma, koordinasyon ve destek hizmetleri verir. KGPO ile ilgili detaylı bilgiye <http://kgpo.metu.edu.tr/> adresinden erişilebilir.

5.1.1.3 Stratejik Yönetim ve Planlama Birimi

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı bünyesinde yer alır. Üniversitenin stratejik planlama etkinliklerine, sorumlu Rektör Yardımcısı yönetiminde; organizasyon, koordinasyon, kayıt, Bakanlıklarla iletişim, mevzuat analizi ve benzeri destekleri vermek ve hedeflerin maliyetlerinin öngörü hesaplarını gerçekleştirmekle yükümlüdür. Ayrıca her yıl performans programında yer alan etkinliklerin gerçekleşmesini izler ve bir sonraki yılın performans programının hazırlanmasını sağlar.

Kritik süreçlerin izlenmesi, koordinasyonu ve iyileştirilmesinden sorumlu *Süreç Ekipleri*, süreci ilgilendiren farklı birimlerin yöneticileri ve uzmanlarından oluşur. İki ayda bir veya dönemde bir gibi belli periyotlarda toplanarak süreçle ilgili gelişmeleri izler, problemleri ve sürecin iyileştirme gereksinimlerini belirlemeye çalışır. Bu problemlerin çözülmesi ve sürecin iyileştirilmesi için koordinasyonu sağlar, çözüm yolları geliştirir veya problemlerin daha kapsamlı incelenmesi ve çözülmesi için çalışma grupları kurarak bu grupları görevlendirir. Örneğin, Öğrenci İşleri Süreç Ekibi, öğrenci işlerinden sorumlu Rektör Yardımcısı, bilgi işlemden sorumlu Rektör Yardımcısı, Öğrenci İşleri Daire Başkanı, Bilgi İşlem Daire Başkanı, Öğrenci İşleri Dairesinden ve Bilgi İşlem Dairesinden birer uzmandan oluşur. Bu ekip düzenli olarak her dönem kayıtlardan önce bir kere toplanır. Öğrenci Bilgi Sisteminin desteği ile öğrencilerin kayıt, bilgi ve belge edinme ve benzeri gereksinimlerinin daha iyi karşılanması ve öğrencilerle daha etkili iletişim için çalışır.

Yönetimin görevlendirmesiyle belli bir problemi çözmek veya sistemi geliştirmek ya da iyileştirmek için kurulan ve işin bitiminde dağılan *geçici komiteler* veya *çalışma grupları*, kalite organizasyonunda yer alan diğer unsurlardır. Bu gruplar, problemin konusu ile ilgili yöneticiler ile akademik ve idari uzmanlardan oluşturulur. Kuruluş amaçları ve görevleri tanımlıdır. Belli bir süre içinde, çözüm veya tasarım önerileri geliştirmeleri ve bunları yönetime sunmaları beklenir. Bu önerilerin uygun bulunması durumunda uygulamayı başlatmaları, bir müddet izlemeleri ve beklenen sonuçların ne düzeyde elde edildiğini değerlendirmeleri de beklenebilir. Buna göre görevleri sona

erer. Örneğin, Üniversitenin mensuplarının, öğrencilerinin ve diğer görevlilerin kullandığı akıllı kartlarla ilgili sorunların giderilmesi ve sistemi iyileştirici düzenlemelerin yapılması amacıyla konunun uzmanı personelin yanı sıra akıllı kart tahsisi yapan birimlerden yönetici veya uzmanlardan oluşan bir çalışma grubu kurulmuştur. Bu grupların daha etkili çalışabilmesi için AGEP ve İGEP gibi programlar kapsamında takım çalışması ve problem çözme eğitimleri verilmesi yararlı olur.

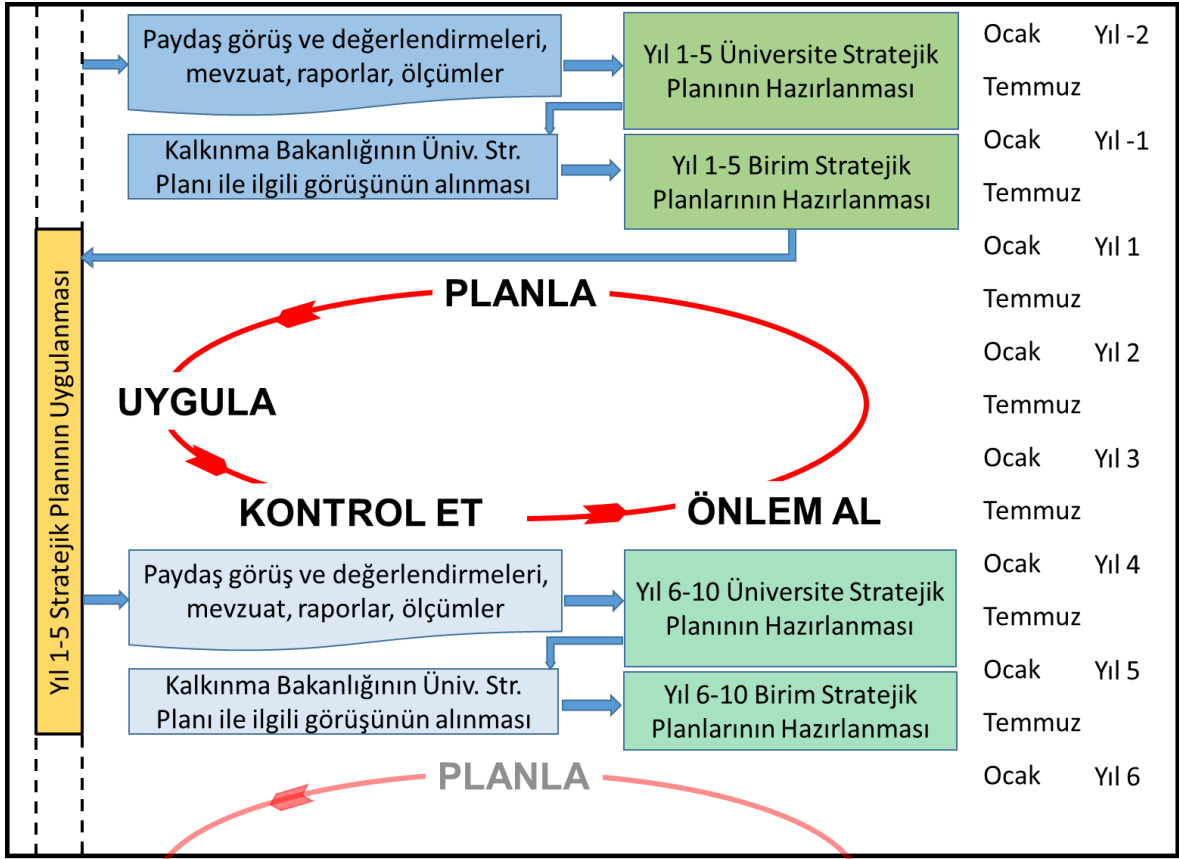
Üniversitenin stratejik planının ve bu doğrultuda akademik ve idari birimlerin stratejik planlarının hazırlanması için beş yılda bir destek ekibi, kurul, komiteler ve çalışma grupları kurulur. Bunlarla ilgili bilgi 5.2.1. Kısımda verilmektedir.

Eğitim ve araştırma gibi alanlarda politika ve strateji geliştirmek ve yürütmeyi izlemek için Rektörlük, Fakülte, Enstitü ve Bölüm bünyesinde kurulan komisyon ve benzeri organizasyonel birimler de kalitenin iyileştirilmesine katkı sağlar. Örneğin, Mühendislik Fakültesinde Araştırma Komisyonu ile Eğitim Komisyonu bulunmaktadır. Bu amaçla Rektörlüğe bağlı olarak benzer şekilde Araştırma Politikaları Komisyonu ile Eğitim Politikaları Komisyonu kurulmuş ve çalışmalar yapmıştır.

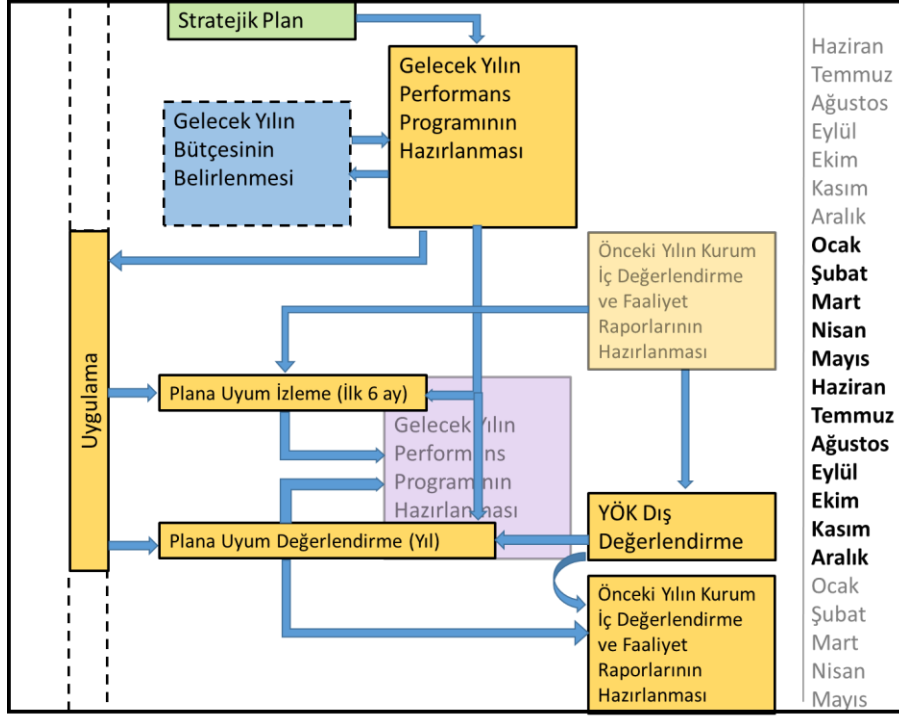
Üniversite ve birim düzeyinde kalite yönetimine destek olması için dış paydaş temsilcileri ve uzmanlardan oluşan *Danışma Kurulları* kurulabilir. Bu kurullardan, Üniversitenin veya birimin amaç ve hedeflerine erişimini, paydaş beklentilerini, güçlü ve zayıf yanları ile fırsatları ve tehditlerini değerlendirmek; çeşitli görev alanlarında işbirlikleri kurmak ve bunları güçlendirmek için yararlanılabilir. Örneğin, Bilgi İşlem Daire Başkanlığının akademik ve iş uzmanlarından oluşan Bilişim Teknolojileri Danışma Kurulu vardır. Üniversite düzeyinde Danışma Kurulu oluşturma çalışmaları devam etmektedir.

5.2 Sürekli ve Sistemik İyileştirme

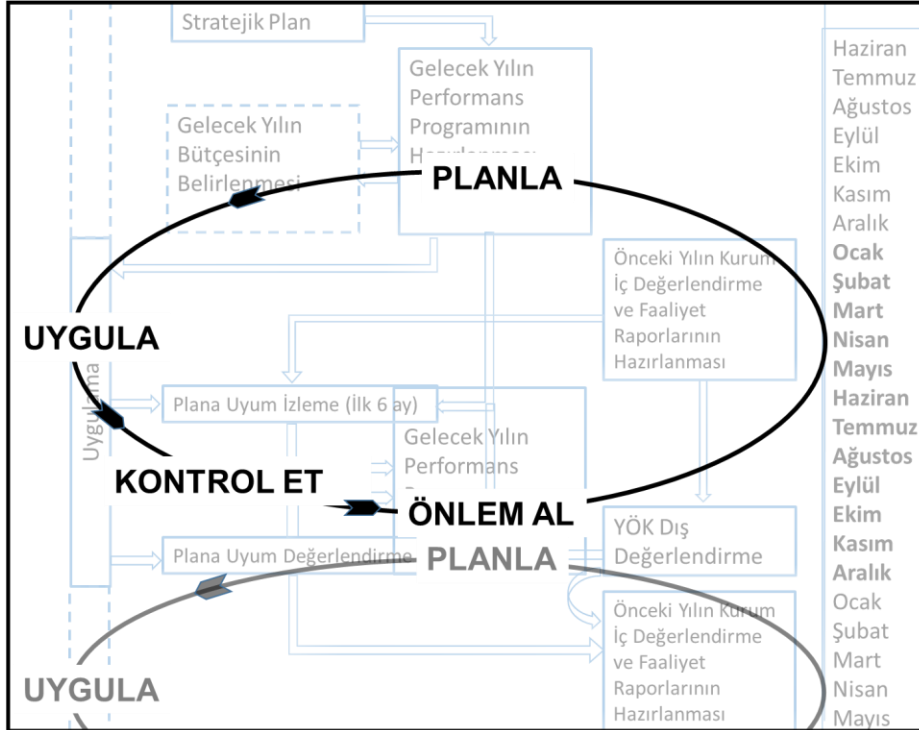
Kalite yönetiminin önemli bir yaklaşımı, Planla – Uygula - Kontrol Et - Önlem Al (PUKÖ) döngülerini etkin bir şekilde kullanmaktır. Orta ve uzun vadede, 5 yıllık dönemler için Şekil 8’de gösterilen büyük döngüde Üniversite için bir stratejik plan geliştirilir. Bu plan doğrultusunda tüm akademik ve idari birimler kendi 5 yıllık stratejik planlarını ortaya koyar. Planın uygulanması süresince her yıl, Şekil 9 ve 10’da gösterilen daha küçük döngüler çalıştırılır.

Şekil 8. Üniversitenin ve birimlerinin orta ve uzun vadeli Stratejik Planlama-Uygulama-Kontrol Etme-Önlem Alma döngüsü.

Şekil 9. Üniversitenin kısa vadeli (yıllık) Planlama-Uygulama-Kontrol Etme-Önlem Alma çalışmaları

Şekil 10. Üniversitenin kısa vadeli (yıllık) Planlama-Uygulama-Kontrol Etme-Önlem Alma döngüsü

5.2.1 Planlama

Üniversitede planlama etkinlikleri orta/uzun vadeli (5 yıllık) ve kısa vadeli (yıllık) olarak iki düzeyde yapılmaktadır.

5.2.1.1 Beş Yıllık Stratejik Planlama

Üniversitenin gelecekteki 5 yılı için Stratejik Planı, ilgili Rektör Yardımcısı koordinatörlüğünde, SYPB ve KGPO çalışanlarının ve akademik uzmanların katıldığı Üniversite Stratejik Plan Destek Ekibi (ÜSPDE)'nin desteği ile Üniversite Stratejik Plan Kurulu (ÜSPK) ve Stratejik Plan Alan Komiteleri (SPAK) tarafından koordinasyon halinde hazırlanır. Bu süreçte, geniş paydaş katılımı, şeffaflık ve demokratik olma temel ilkeleri gözetilir.

Üniversitenin Stratejik Planının geliştirilmesinde aşağıdaki yöntem izlenir.

1. Durum değerlendirmesi
2. Misyon, vizyon ve temel değerlerin belirlenmesi
3. Farklılaşma stratejilerinin belirlenmesi
4. Amaçların, hedeflerin, stratejilerin ve performans göstergelerinin belirlenmesi
5. Maliyetlerin belirlenmesi

Üniversite Stratejik Planının hazırlanması ile ilgili detaylı rehberlere, sunumlara ve yararlı dokümanlara sp.metu.edu.tr adresinden kurum şifresi ile erişim mümkündür.

Üniversitenin Stratejik Planı hazırlandıktan sonra tüm akademik ve idari birimler bu Plan doğrultusunda kendi Stratejik Planlarını hazırlarlar. Buna, Üniversitenin Stratejik Planının birimlere göçerimi veya konuşlandırılması da denilebilir. Bu çalışmaları birim içinde ve ÜSPDE ile koordineli bir şekilde yürütmek için her birim, bir Birim Stratejik Planlama Komitesi (BSPK) kurar. Birimler de stratejik planlarını geliştirirken Üniversiteninkine benzer bir yöntem izlerler: Kendi birimleri bakımından durum analizi ile stratejik planlama çalışmalarına başlarlar. Bunun ardından Üniversitenin misyonu, vizyonu ve temel değerleri doğrultusunda kendi misyon, vizyon ve temel değerlerini gözden geçirirler. Son olarak Üniversitenin hangi amaç, hedef ve stratejilerinin kendilerini yakından ilgilendirdiğini belirleyerek o hedefleri kendi amaçları; o hedeflerin altında seçtikleri stratejileri de kendi hedefleri olarak belirlerler. Belirledikleri her hedef için birimlerinin yetki alanında veya diğer birimler ile yönetimin desteğiyle uygulayabilecekleri stratejileri geliştirirler. Bunlar için performans göstergeleri belirlerler. Bu konuşlandırma sürecinde, bir Fakülteye bağlı Bölüm veya bir Daire Başkanlığına bağlı Şube gibi alt birimlerin, bağlı oldukları Fakülte, Enstitü veya Daire Başkanlığı gibi birimlerle koordineli bir şekilde, onların stratejik planlarını da başlangıç noktası olarak çalışması beklenir. (Bkz. Şekil 11) Bu süreçte, her hedeften sorumlu üst yönetici, bu hedeflere yönelik çalışmalar yapan veya yapması beklenen birimleri yönlendirir ve bu birimlerin yaptıkları çalışmaları değerlendirir.

Üniversitenin birimlerinin Stratejik Planlarını hazırlanması ile ilgili detaylı rehberlere, sunumlara ve yararlı dokümanlara sp.metu.edu.tr adresinden kurum şifresi ile erişim mümkündür.

Üniversite	Birim (Fakülte, Enstitü, Yüksek Okul, Merkez, İdari Birim (Daire Başkanlığı), Rektörlüğe Bağlı Bölüm)	Alt Birim (Bölüm, Sağlık ve Rehberlik Merkezi, vb.)
Amaç		
Hedef	→ Amaç	
Strateji	→ Hedef	→ Amaç
	Strateji	→ Hedef
		Strateji

Şekil 11. Üniversitenin amaç, hedef ve stratejilerinin akademik ve idari birimlerin amaç, hedef ve stratejileri ile ilişkisi.

5.2.1.2 Yıllık Planlama

Üniversitenin 5 yıllık Stratejik Planı doğrultusunda, birimlerin Stratejik Planlarını dikkate alarak, her yıl, Şekil 9’da görüldüğü gibi gelecek yıl için Üniversite düzeyinde bir *Performans Programı* hazırlanır ve bu Program söz konusu yıl içinde uygulamaya alınır. Performans Programı, yıl içinde yürütülecek etkinlikler ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içerir. Bu Program, Stratejik Planın izlenmesi için bir temel oluşturur.

5.2.2 Uygulama

Üniversitenin ve birimlerin birbirini destekleyen Stratejik Planları, Performans Programına uygun olarak yıl içinde ilgili birimler tarafından uygulanır. Uygulamaları, hedeflerden sorumlu yöneticiler yönlendirir, koordine eder ve gözetir. Uygulama için gerekli olan finansal, insan ve diğer kaynaklar yönetim tarafından imkânlar dahilinde tahsis edilir.

5.2.3 İzleme, Ölçme ve Değerlendirme

Kalite iyileştirme döngüsünün Kontrol Etme adımı, planlar doğrultusunda yürütülen süreçlerin izlenmesi, bunlardan performans ölçümüne yönelik veri toplanması ve bu verilerle birlikte diğer bilgilerin hedeflere erişimi ölçmek ve iyileştirme gereksinimlerini belirlemek için değerlendirilmesini içerir. Böylece planlanan ile gerçekleşen arasındaki uyum ve performans göstergelerinin değerlerinin gösterdiği eğilim tartışılabilir. Buna göre iyileştirme veya iyi olanı sürdürme ile ilgili etkili kararlar verilebilir. Genel olarak veriye ve bilgiye dayalı karar verme Üniversitemizin benimsediği önemli bir kalite politikasıdır.

Değerlendirme etkinlikleri, YÖK Kalite Kurulu tarafından tanımlanan ve her yıl yapılması gerekli olan kurum iç değerlendirme ve dış değerlendirme süreçleri tarafından da desteklenir.

Kontrol adımında bunlara ek olarak, Maliye Bakanlığı’nın öngördüğü ve kamu idarelerinde kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme bileşenleriyle iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla *İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı* hazırlanır. Eylem Planı’nda öngörülen faaliyet ve düzenlemelerin gerçekleşme sonuçları, SGDB tarafından altı ayda bir düzenli olarak izlenir, değerlendirilir ve belirlenen uygunsuzluklar ilgili Rektör Yardımcısına raporlanır. Bu Plan, öngörülen çalışmaların gerçekleştirilmesi sırasında ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda revize edilir. Mevcut durumda geçerli olan Eylem Planı ve önceki revizyonlar <http://sgdb.metu.edu.tr/mali-kontrol> adresinde yer almaktadır.

5.2.3.1 Stratejik Planın İzlenmesi

Üniversitemiz kurumsal gelişimde kalite yönetimi süreçlerinde mevcut olan izleme mekanizmalarına ek olarak, 2018-2022 Stratejik Planı'nın stratejik yönetimini ve yöneticilerin karar verme süreçlerini destekleyecek bir performans izleme ve değerlendirme sistemi geliştirmektedir. Bu sistem aşağıda tarif edildiği biçimde çalışmaktadır.

6 aylık ve yıllık dönemlerde, Stratejik Plan kapsamındaki hedeflere erişim izlenir. Bu amaçla, Plan'da yer alan performans göstergelerinin gerçekleşen değerleri ölçülür. Bu göstergelere göre verilerin toplanması, raporların türetilmesi ve sunulması bilişim teknolojileriyle desteklenir. Bu raporlar temelinde Plan'ın gerçekleşmesi Üniversitenin üst yönetimi ve diğer yönetim kademeleri tarafından tartışılır ve hedeflere erişime göre sürdürme ve iyileştirme ile ilgili kararlar desteklenir.

5.2.3.2 Karar Verme Süreçlerine Veri ve Bilgi Desteği Sağlanması

Yöneticiler için kendi izlemekte oldukları performans göstergelerini ve tercih ettikleri diğer bilgileri topluca gösteren paneller, karar desteği sağlayacak önemli ve güncel veriye kolay erişim sağlaması bakımından yararlıdır. Bu panellerin hazırlanması için çalışmalar devam etmektedir.

Stratejik plan izleme ve değerlendirme sistemi tüm yönetim kademelerinde performans izleme ve değerlendirmeyi destekleyecek şekilde genişletilir ve Üniversitenin süreçleri ile ilgili kalite problemlerini belirleme ve iyileştirme etkinliklerine de veri ve bilgi desteği sağlanır.

5.2.3.3 Kurum İç Değerlendirme

ODTÜ iç (veya öz) değerlendirme çalışmalarını kalite güvence sisteminin önemli bir unsuru olarak değerlendirir. Her yıl yapılan bu çalışmalar sonucu hazırlanan raporlar planlama ve iyileştirme çalışmalarında dikkate alınır. Bu çalışmalar şu şekilde sıralanabilir:

Kurum İç Değerlendirme Raporu, YÖK Kurum İç Değerlendirme kılavuzuna (<http://www.yok.gov.tr/documents/23233405/23540205/kurum+i%C3%A7%20de%C4%9Ferlendirme+rapor+haz%C4%B1rlama+k%C4%B1lavuzu.pdf/133cab6f-f0aa-4ee0-ad48-0b0868a883ae>) uygun olarak yapılır. Bu kapsamda hazırlanan raporlara <http://kidr.metu.edu.tr/> adresinden erişilebilir.

Faaliyet Raporu, her yıl Haziran ayında üniversite kamuoyu ile paylaşılmak üzere hazırlanır. Faaliyet Raporu, Eğitim ve Öğrenci İşleri, Personel, Araştırma ve Yayın, Bütçe- Fon ve Harcamalar, Kurumsal İletişim ve Sosyal Hizmetler ana başlıkları altında yıl içinde gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin bilgileri içerir. Raporla ilgili detaylı bilgi <https://kgpo.metu.edu.tr/tr/yillik-faaliyet-kitabi> adresinde verilmektedir.

İdare Faaliyet Raporu kapsamında, İdari birimlerin faaliyetleri Maliye Bakanlığı'na iletilmek üzere yıllık olarak raporlanır. <http://sgdb.metu.edu.tr/faaliyet-raporu> sayfasından kamuoyu ile paylaşılır.

5.2.3.4 Önceki Kurum İç Değerlendirme Çalışmaları

2005-2012 yılları arasında **YÖK Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Kurulu** çalışmaları çerçevesinde iç değerlendirme raporları hazırlamıştır. Söz konusu raporlar, yıllık birim raporlarının bir araya getirilmesi yoluyla oluşturulmuştur. Öz-değerlendirme çalışmaları kapsamında, 2 yıllık periyodlarla, personel ve öğrencilere yönelik “Çalışma Yaşamı” ve “Öğrenci Memnuniyeti” anketleri düzenlenmiştir. Bu yolla, personel ve öğrencilerin süreçlere katılımı ve seslerinin duyurulması amaçlanmıştır. ADEK süreci 2012 yılında, YÖK tarafından sonlandırılmıştır. İlgili raporlara <http://adek.metu.edu.tr/adek-raporlari> adresinden erişilebilir.

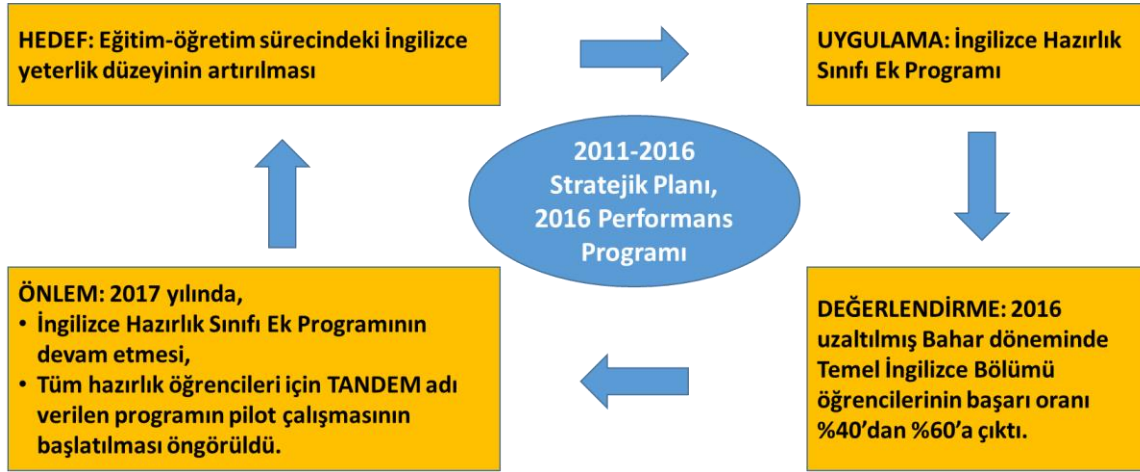
5.2.3.5 Kurum Dış Değerlendirme

İç değerlendirme mekanizmalarına ek olarak, dış değerlendirme faaliyetleri de ODTÜ'nün kurumsal gelişim sistemi için önemlidir. Bu değerlendirmeler YÖK tarafından her yıl yapıldığı gibi Avrupa Üniversite Birliği (EUA) gibi farklı organizasyonlara da yaptırılabilir.

YÖK tarafından yürütülen Yükseköğretim Kurumlarındaki Dış Değerlendirme, Üniversitemizin hazırladığı iç değerlendirme raporları ve değerlendirme ekibin Üniversitemize gerçekleştireceği ziyarette edinilen bulgular esas alınarak yapılmaktadır.

5.2.4 Önlem Alma

Planlar doğrultusunda yapılan uygulamalar ile ilgili yılın ilk 6 ayında yapılan izleme ve yıl sonunda yapılan değerlendirmelere göre planlanan performanstan düşük durumlar için izlemenin bir süre daha devam etmesine karar verilebilir veya iyileştirme çalışmaları başlatılır. Performansın yeterli bulunduğu uygulamaların sürdürülmesi için gerekli önlemler alınır. Buna göre dönem içindeki Planla-Uygula-Kontrol Et- Önlem Al döngüsünün son basamağı tamamlanmış olur. Bu girişimler, bir sonraki dönemin planlama etkinliklerinde gözönünde bulundurulur. Şekil 12'de PUKÖ döngüsüne bir örnek verilmektedir.

Şekil 12. Örnek bir PUKÖ döngüsü

5.3 Kalite Standartları ve Ödül Modelleri ile Uyum

Kurumsal gelişim kalitesinin yönetiminde kalite standartlarının ve kalite ödül modellerinin kullanılması kurumsal süreçlerin olgunlaştırılmasına katkı sağlar.

5.3.1 Akademik ve İdari Birimlerin Kalite Standartlarına Uyumu

5.3.1.1. ISO 9001 Standartları

ISO 9001 yaygın olarak kullanılan bir kalite yönetim standardıdır (<https://www.iso.org/iso-9001-quality-management.html>). Özellikle idari birimlerimizin bu standarda uyumu faydalı bulunmuştur. Bu standarda uyumlu olduğu belgelenen bazı birimlerimiz ile ilgili bilgi aşağıda verilmektedir.

Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, 2013 yılında ISO 9001: 2008 Kalite Yönetim Sistemi belgesini

almaya hak kazanmıştır (<http://oidb.metu.edu.tr/tr/iso-90012015-kalite-yonetim-sistemi>). ODTÜ Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nda, ISO 9001: 2008 Kalite Yönetim Sistemi standartlarının öngördüğü şartlara uygun olarak Kalite Yönetim Sistemi oluşturulmuş, dokümente edilmiş, sürekliliği sağlamak ve sürekli iyileştirmek için gerekli mekanizmalar kurulmuştur. Kurulmuş olan Kalite Yönetim Sistemi ile tüm ürün ve hizmetlerin, kullanıcı isteklerinin ve yürürlükteki yasal mevzuat şartlarının karşılanması sağlanmaktadır. Aynı birim ISO 9001: 2015 revizyon çalışmalarını yapmaktadır.

Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, 2012 yılında ISO 9001: 2008 Kalite Yönetim Sistemi belgesini almaya hak kazanmıştır (<https://lib.metu.edu.tr/tr/iso-9001-2008-kalite-yonetim-sistemi>). ODTÜ Kütüphanesi bu belgeyi, kullanıcıların bilgi gereksinimlerinin saptanması, bilgi kaynaklarının seçimi, sağlanması, kataloglanması, sınıflanması, kullanıma sunulması, kullanıcıların bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi, ulusal ve uluslararası işbirliği alanlarını kapsayacak şekilde ve uluslararası standartlara uygun olarak gerçekleştirdiği çalışmaları ile almaya hak kazanmıştır. Birim, ISO 9001: 2015 revizyon çalışmalarını yapmaktadır.

5.3.1.2 ISO 27001 Standartları

ISO 27001 standartları, kurumsal gelişimin önemli bir boyutu olan bilgi güvenliği yönetimi için dünyada yaygın olarak kullanılmaktadır (<https://www.iso.org/isoiec-27001-information-security.html>). Üniversitemiz genelinde bu standarda uyumlu uygulamalar yapılması öngörülmüştür.

Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, 2014 yılında ISO/IEC 27001:2005 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi sertifikasını almaya hak kazanmıştır (<http://www.metu.edu.tr/tr/galeri/odtu-bilgi-islem-daire-baskanligi-isoiec-270012005-bilgi-guvenligi-yonetim-sistemi>). Alınan bu sertifika ile Bilgi İşlem Daire Başkanlığı tarafından sunulmakta olan hizmetlerin ve yapılan faaliyetlerin güvenlik standartları çerçevesinde gizlilik, bütünlük, ulaşılabilirlik, izlenebilirlik ve hesap verebilirlik kriterlerinin yerine getirilmesi önemli ölçüde sağlanmaktadır. Standardın Üniversite içinde diğer birimlerimize de yaygınlaştırılması çalışmaları sürdürülmektedir.

5.3.1.3 ISO 17025 Standartları

ISO 17025 test ve kalibrasyon laboratuvarları için dünyada yaygın kullanılan bir standarttır (<https://www.iso.org/standard/39883.html>). Bu standardı alan laboratuvarlarımıza örnek olarak ODTÜ Merkez Laboratuvarı (MERLAB) verilebilir. MERLAB, üniversitelerde, kamu kuruluşlarında ve sanayide çalışan araştırmacılar için ileri teknoloji test ve analiz cihazlarının yer ve konusunda uzman ekiplerin görev aldığı bir bilimsel araştırma, eğitim ve ölçüm merkezidir. 2013 yılında TS EN ISO/IEC 17025 Akreditasyon Sertifikasını almıştır (<http://merlab.metu.edu.tr/tr/kalite-sistemi>).

5.3.1.4 Kalite Ödül Modellerinin Benimsenmesi

European Foundation for Quality Management (EFQM) Excellence Model (<http://www.efqm.org/the-efqm-excellence-model>) ve *Baldrige Excellence Framework* (<https://www.nist.gov/baldrige>) gibi kalite ödül modelleri, mükemmeliyeti arayan kurumlara yol göstermektedir. Bu ödül modellerini incelemek ve bunlara göre özdeğerlendirme yapmak bile kurumlara kalite yönetiminde görece zayıf yanlarını görerek iyileştirme çabalarını yönlendirmede etkili olmaktadır. Ülkemizde Türkiye Kalite Derneği (KALDER), *EFQM Excellence Modeli* kapsamında kurumlara kalite yolculuğunda destek olmaktadır. Üniversitemizde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, *EFQM Mükemmeliyet Modelini* benimsemiştir. Fakülte, bu modeli kullanarak

yaptığı çalışmalar ve uygulamaları nedeniyle Kasım 2016’da “EFQM Kararlılık Belgesi” almaya hak kazanmıştır. Fakülte, EFQM Mükemmellik Ödülü’ne de başvurmayı planlamaktadır.

5.4 Paydaş İlişkileri

Kalite güvence sistemimiz; sürekli iyileştirme ilkesini benimsemiş, paydaş beklentileriyle ve isteklerine duyarlı, katılımcı, kurumsal planlama ve gelişim için yapısal ve gerektiğinde devreye giren önleyici mekanizmalara sahiptir.

5.4.1 Kurumsal Mekanizmalar

Eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve toplumsal hizmet etkinliklerinin planlanması, kalitesinin güvence altına alınması ve iyileştirilmesi amacıyla kurulan komisyon, komite, kurul gibi organizasyonel yapılara akademik ve idari çalışanlar ile öğrencilerin ve işverenler, mezunlar ve sanayi kuruluşları gibi dış paydaşların katılımı sağlanmaktadır. Bunlara örnek olarak aşağıdaki organizasyonel yapılar verilebilir:

- Kalite Komisyonu
- Bölüm ve Fakülte Akademik Kurulları
- Fakültelerin araştırma ve eğitim komisyonları
- Üniversite Stratejik Plan Kurulu
- Stratejik Plan Alan Komiteleri
- Bazı bölümlerin Endüstriyel Danışma veya Endüstri ile İlişkileri Geliştirme Kurulları (Mühendislik Fakültesi, Enformatik Enstitüsü)
- İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde İdari Genel Kurul
- Bazı idari birimlerin Danışma Kurulları (Bilgi İşlem Daire Başkanlığı)
- Yeni kurulmakta olan Üniversite Danışma Kurulu

5.4.2 Gerektiğinde Kullanılan Mekanizmalar

Kurumsal süreçlerin planlama, kontrol ve iyileştirme etkinlikleri kapsamında periyodik çalışmaların yanı sıra gerek duyulduğunda da paydaşlarla anket, yüz yüze bireysel veya odak grupları ve arama konferansları yoluyla görüş alınır ve birlikte değerlendirmeler yapılır.

Paydaşların yönetime katılımı ve yetkilendirmesi doğrultusunda, Memnuniyet-İyileştirme-Geri Bildirim Formu (<http://gs.metu.edu.tr/memnuniyet-iyilestirme-geri-bildirim-formu>) ve öğrenci forumları gibi yollarla alınan geri bildirimler yoluyla iletişimin etkinliği artırılır.

Gündemdeki konular ile ilgili düzenli bilgilendirme e-postalar yolu ile özellikle iç paydaşların yönetim süreçlerine katılımı sağlanır.

Kalite iyileştirmede süreç yönetim anlayışına uygun olarak kritik süreçler için ekiplerin kurulması ve düzenli izleme faaliyetlerinin yürütülmesi tercih edilir.

5.3 Kaynakların Yönetimi

Kurumsal kaynaklarının verimli, etkin ve etkili kullanımı ve geleceğe yönelik planlanması konusunda kalite yönetim yaklaşımları aşağıda kaynaklar özelinde tanımlanmıştır.

5.3.1 İnsan Kaynaklarının Yönetimi

İnsan kaynaklarının kalite yönetimi için yürütülen faaliyetler aşağıda sıralanmıştır.

- **Akademik Kadro İhtiyacının Planlanması:** Üniversitenin gelecek dönemlerde akademik

insan kaynakları planlaması yapabilmesi için tüm akademik birimlerden İnsan Kaynakları Raporu istenir, bu raporda kısa (2 yıl) ve orta (6 yıl) vadede birimlerden mevcut insan kaynakları profilleri (sayı ve alan dağılımı); beklenen değişiklikler; söz konusu bilim alanında dünyada önde gelen üniversitelerdeki bölümlerin öğretim üyeleri sayıları, uzmanlık alanlarının dağılımı ve öğrenci sayıları ile ihtiyaç değerlendirmesi ve önceliklendirme yapımları beklenir. Bu raporlar, YÖK'ten yeni kadro izni taleplerinin planlanması açısından önemlidir.

- **Akademik Performansın İzlenmesi ve Ödüllendirilmesi:** Öğretim üye ve görevlilerinin yıl içinde gerçekleştirdikleri akademik faaliyetlerinin girişini gerçekleştirdikleri Akademik CV Programında yer alan bilgiler doğrultusunda öğretim üye ve görevlilerinin bağlı oldukları bölüm başkanlıkları ile ilgili fakülte dekanlıkları/enstitü müdürlükleri tarafından söz konusu akademik faaliyetler onaylanarak performans puanları belirlenmektedir. Üniversitemizde bu faaliyetler, söz konusu puanlara dayalı olarak ödüllendirilir (<http://agep.metu.edu.tr/yeni-ogretim-uyeleri-icin-bilgi-paketi>).
- **Akademik Gelişim Programı (AGEP):** ODTÜ'ye yeni katılan ve akademik kariyerinin başındaki öğretim üye ve görevlilerinin üniversiteye uyumunu kolaylaştırmak ve eğitim, araştırma, toplumsal hizmet alanlarındaki faaliyetlerinin etkinliğini artırmak için her yıl yeni işe başlayan öğretim üyelerine Akademik Gelişim Programı (AGEP) uygulanır.
- **Etkili Öğretim Seminerleri:** Öğretim elemanlarının öğretim etkililiğini artırmak için her yıl Etkili Öğretim Semineri düzenlenir. Seminerde, üniversitemiz öğretim üyeleri tarafından “Eğitimde Etkili İletişim”, “Etkili Öğretim Stratejileri”, “Başarıyı Değerlendirme” ve “Eğitimde Teknoloji Kullanımı” ve benzeri başlıklı sunumlar yapılır. Katılımcılar, her konu başlığını ve seminerin bütününe kendilerine sağlanan katkı açısından değerlendirir. Bu şekilde seminerlerin kalitesinin de artırılması için geri bildirim elde edilir.
- **Mentorluk Uygulaması Ara Değerlendirme Çalışması:** Akademik Gelişim Programı (AGEP) kapsamında yeni öğretim üyelerinin üniversiteye uyumunu kolaylaştırmak ve kariyer gelişimine destek olmak amacıyla Mentorluk (Yönderlik) programı yürütülür. Dönem arasında AGEP *Mentorluk Uygulaması Ara Değerlendirme Formu* ile uygulamanın ara değerlendirmesi ÖGEM tarafından gerçekleştirilir.
- **Akran Değerlendirme ve Ders Gözlemi Uygulaması:** Akademik Gelişim Programı (AGEP) kapsamında ÖGEM tarafından Akran Gözlemi ve Değerlendirmesi Uygulaması koordine edilir. Ayrıca farklı bölümlerden ve disiplinlerden öğretim üyelerinin dersini izleme olanağı sunması, karşılıklı olarak öneri ve fikir alabilme olanağı sağlaması, karşılaştırma yapabileme fırsatı vermesi de belirtilen yararlı yönler arasındadır.
- **Dönem Ortası Değerlendirmesi (Mid-semester Evaluation):** Her akademik yılın ikinci döneminde ÖGEM tarafından dönem ortası değerlendirme uygulaması gerçekleştirilir. Gönüllü katılım sağlanan bu uygulamada öğretim üyelerimizin kendi seçtikleri bir derste öğrencilere değerlendirme formları ÖGEM tarafından uygulanır. Anket uygulamasını, küçük grup tartışmasını ya da açık uçlu soruların yanıtlanmasını içeren değerlendirme sonunda, elde edilen sonuçlar raporlanarak öğretim üyeleriyle paylaşılır.
- **Ders Değerlendirme Anketi:** Üniversitemizde eğitim-öğretim kadrosunun eğitsel performanslarının izlenmesi amacıyla hazırlanan Ders Değerlendirme Anketleri, her dönem sonunda uygulanır. Bu anket sonuçları sadece ilgili öğretim üyesi, Bölüm, Fakülte ve Üniversite yöneticilerine açıktır.

- **İdari ve Destek Hizmetleri Personelinin Görevleriyle Uyumunun Sağlanması:** Üniversitemiz idari personelinin görevleriyle uyumlarının ve nitelikli idari personelin kurumda kalıcı bir şekilde istihdamının sağlanması, görevlerinde verimli ve etkin olarak kuruma hizmetlerinin sürdürülebilmesi hedeflenir. Buna yönelik olarak idari personelin yetkinliğinin istihdam, işgücü planlaması ve eğitim yoluyla artırılması, memnuniyetlerinin artırılarak devamlılığın sağlanması için çalışılır.

Bu kapsamda, idari personelin mesleki gelişiminin desteklenmesi, yetenek havuzunun oluşturulması ve yöneticilik yetkinliklerinin artırılması amacıyla *İdari Personel Gelişim Programı* (İGEP) düzenlenir. İGEP çerçevesinde; mevzuat gereği eğitimler (aday memur, görevde yükselme ve iş sağlığı güvenliği eğitimleri) ve ayrıca görevin niteliği ile ilgili eğitimler de sürekli olarak verilir. Detaylı bilgi için <https://igep.metu.edu.tr/> sayfasına başvurulabilir.

Göreve yeni başlayan idari personelin, Üniversitemize uyum sağlamalarını kolaylaştırmak için, *Aday Memurlar Temel Eğitiminin* yanı sıra, *Hazırlayıcı Eğitim* kapsamında Üniversitemizin teşkilatının anlatıldığı ve tüm idari ve akademik birimlerinin tanıtımının yapıldığı *Yönlendirme Eğitimi* gerçekleştirilir. Üniversitemizin yabancı dilde eğitim veren bir kurum olması sebebiyle, idari personelin Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürlüğü'nün sunduğu *İngilizce Dil Kursundan* ücretsiz olarak faydalanması sağlanır ve çalışanlar programa katılmaya teşvik edilir.

5.5.2 Mali Kaynakların Yönetimi

Bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde etkinliğin artırılması amacıyla Üniversitemizin 3 yıllık bütçe teklifi hazırlık çalışmalarına; birimlerimizin ertesi yıl için planladığı, karşılanması zorunlu giderlerin temininde güçlük çekilmemesi, eğitim-öğretim programlarının aksatılmadan yürütülmesi amacıyla gereken her türlü kaynağın teminini sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca belirlenen süreden önce başlanır.

Ertesi yıl için belirlenecek bütçe tahminlerinde; ücret artışları, enflasyon artışları, birimlerce yapılması planlanan öncelikli işler dikkate alınır ve sağlıklı tahmin yapılması sağlanır. Aynı zamanda çok yıllık bütçeleme sistemine uygun hareket edilir.

Ödeneklerin; bütçe kanunlarına ve yatırım programlarına uygun olarak harcama birimlerince etkili, ekonomik ve verimli şekilde yerinde ve zamanında kullanılması, harcama talimatlarının mevzuata uygun olması, giderlerin gerçek gereksinim karşılığı olması, amaca uygun nitelikte mal ve hizmet temin edilmesi sağlanır.

Üniversitemizin, elinde bulunan kullanılabilir durumdaki ihtiyaç fazlası taşınırıları, ihtiyacı olan diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devretmesi ve taşınırıların etkili, ekonomik ve verimlilik ilkelerine göre yönetimini sağlayarak kaynak tasarrufuna katkıda bulunmasına önem verilir.

Kamuda sağlıklı bir taşıt envanteri oluşturulması amacıyla, Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından sunulan Kamu Taşıtları Yönetim Bilgi Sistemi (TBS) kullanılır. TBS ile Üniversitemiz taşıt yönetimi sürecinde, kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması amacıyla, taşıt envanterinin çıkarılması, takibinin yapılması ve maliyetlerinin izlenmesi gibi konularda karar mercilerine etkili karar desteği sağlanır.

5.3.2 Bilgi Kaynaklarının Yönetimi

Üniversitemizde faaliyetlere ve süreçlere ilişkin verileri toplamak, analiz etmek ve raporlamak üzere tasarlanan *Bilgi Yönetim Sisteminin* oluşturulması kalite yönetimi için önemli bir hedefdir. Bu kapsamda veri ve performans bilgi sisteminin geliştirilmesi, tüm süreçleri destekleyecek önemli bir çalışmadır.

Çalışma kapsamında performans göstergeleri, stratejik yönetim gereksinimlerinden başlayarak farklı bölüm ve birimlerin yönetim gereksinimlerine uygun olarak tasarlanmalıdır. Bu gereksinimler, stratejik düzeyde kurumsal performans izleme, mali performans izleme, işletme fonksiyonel performansını izleme, program/proje performansını izleme, insan kaynakları performansını izleme, mezun performansını izleme gibi bileşenlerden oluşmalıdır. Bu tasarıma göre bilgi teknolojilerinin yardımıyla destekleyici sistemler geliştirilmelidir. Söz konusu sistemlerin, düzenli veya anlık raporlama, sıralama ve endeks verilerini hazırlama gibi faaliyetleri de desteklemesi hedeflenir.

Toplanan verilerin güvenliği, gizliliği ve güvenilirliği sağlamak için verilerin sayısal ortamda depolanmaları, iletilmeleri ve işlenmeleri yoğunlukla Üniversitenin Bilgi İşlem Daire Başkanlığı tarafından işletilen bilgi sistemleri yardımı ile yapılır. Bu bilgi sistemleri ISO27001:2013 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS) Standardı'na uyumlu olarak çalışan BİDB'nin sorumluluğundadır. ISO27001: 2013 BGYS'nin üç temel unsuru bulunmaktadır; gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik. ODTÜ BİDB bu üç unsuru dikkate alarak çalışmalarını yürütür.

Toplanan verilerin güvenliği, gizliliği ve güvenilirliği şartları sistemlerin yönetimi kapsamında, e-posta ve kişisel verilerin tutulduğu sunuculara yetkisiz erişiminin kısıtlanması, kullanıcı şifresi ile ilgili alanlara erişimin zorlanması, erişim log kayıtlarının tutulması, şifre denemelerinin tespit edilerek engellenmesi veri tabanlarına yetkisiz erişimin kısıtlanması, kullanıcı şifrelerinin okunamaz şekilde saklanması yapılarak sağlanır.

Ayrıca, toplanan verilerin sayısal ortamda ODTÜ BİDB tarafından işletilmeyen bilgi sistemlerinde depolanmaları, iletilmeleri ve işlenmeleri durumunda, ODTÜ BİDB ilgili sistemlerden sorumlu olan bölüm ya da birime danışmanlık sağlar ve gerekli durumlarda bu sistemlere yönelik zafiyet taraması testleri gerçekleştirip sorumlularına bilgi verir. Kurumsal verilerin tamamı bir Felaket Kurtarma Merkezinde yedeklenir.

5.5.4 Yönetimin Etkinliği ve Hesap Verebilirliği

Yöneticilerin liderlik özellikleri ve verimlilikleri, yürütülen çalışmaların başarımı yoluyla dolaylı olarak ölçülebilir. Ancak, yöneticilik görevini yürütecek öğretim üyelerine liderlik ve yöneticilik eğitimlerinin, birim idari yöneticilerine sistemli yöneticilik eğitimlerinin verilmesi ile bu bakımdan önemli bir ilerleme kaydedilebilir. Yöneticiler için bu konularda eğitimleri kapsayan bir “Yönetici Gelişim Programı (YÖGEP)” açılması önerilir.